БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 186 (13502) | 1971 оной августын 8, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...эт арад коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури бай... зорилго шиидхэжэ, урагшаа хурдан түргэнөөр дабшана. Энэ даб... түрүү зэргэдэ барилгашад жагсанхай.

...өөдэр совет арад барилгашадай ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, тэдэнээ ...ж байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ. Олон тоото барилгашад өөһэ... шэн габьяата ажалаараа, алдарта ажал хэрэгүүдээрээ арад зоной ...үндэтэй болоо, магтаал хайрада хүртөө.

...гашадай заншалта һайндэрөөрнь амаршалха зуураа, тэдэнэй хэжэ ...алдань, урдахи зорилгоёо дүүргэхэ хэрэгтэнь амжалта хүсэе. ...ын мэргэжэлтэй хэдэн мянган барилгашадые нагэдүүлһэн Бу... барилгын управлениин, «Бурятцелинстрой» трестын, гол түлэб ...барилга эрхилдэг «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй, тусхай ...хэдэг барилга-хабсаралгын поезднуудай коллективүүд республи... городууд, хүдөө тосхонуудта оло янзын барилга бодхожо байнхай. ...һэн табан жэлэй туршада промышленна хэдэн предприяти, куль... эрлэй эмхи зургаанууд, байрын гэрнүүд ашаглалгада тушааг... городууд, хүдөө тосхонуудай, һуурин газарнуудай түхэл шарай үн... хубилгаһан шэнэ барилганууд үндын бодоо. Шэнэ табан жэлэй ...дэнэй дүүргэхэ ажал бүри орёо ехэ юм.

...ан-Үдэ, Гусиноозерск, Закаменск, Хяагта городуудта, хүдэлмэри... ...һуудаг Каменск, Выдрино, аймагай түб болон бусад хүдөө тос... ...барилга бүри үргэн далайсатайгаар эрхилэгдэхээр хараалагдана. ...химическэ промышленностиин шухала предприяти болохо Сэлэн... ...лозно-картонно комбинат, хүнгэн болон эдеэ хоолой промыш... ...иин хэдэн шэнэ предприяти табан жэлэй хугасаада баригдажа ...дэхэ болоно. Оронойимнай зүүн зүгэй, Алас-Дурнын районуудые ...үүлээр хангаха апатитова концентрадай Забайкальска комбинат, ...мнай промышленна гигант болохо Озерно полиметаллическа ...т, Галуута-Нуурай промышленна комплекс баригдажа эхилхээр ...төө.

...бликымнай барилгашад партиин XXIV съездын табиһан зорилго... ...дото дээрэнь бэелүүлхэ, табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан ба... ...дые саг болзор соонь, ашаглалгада тушааха гэһэн һанал эрмэл... ...ээ ажаллажа, бага бэшэ оролдолго гаргана. Барилгын эгээл томо ...управлениин коллектив шэнэ табан жэлэй эхинһээ хойшо урда... ...гоёо урагшатайгаар дүүргэжэ байна. Тэдэнэр 1971 ондо ашаг... ...тушаагдаха ёһотой зарим барилгануудые саг соонь барижа дүүр... ...ын ЦКК-гай хүсэ ехэтэй турбина, хоёр котел ашаглалгада ту... Промышленна шэнэ объект, гэр байра бариха хахад жэлэй түсэб ...ээ. Нёдондо жэлэйхиһээ һураггүй ехэ барилга хабсаралгын ху... ...хэхэ даабари «Бурятцелинстрой» трестдэ үгтэнхэй.

...жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан барилгануудые — жэл соо 10 мян... ...ын кондитерскэ зүйлнүүдые хэхэ Улаан-Үдын фабрика, Сотнико... ...лично комбинат, хүүргэнүүдэй түмэр зүйлнүүдэй заводой түрүү... ...ээ, «Теплоприбор» заводой, Онохойн модоной комбинадай шэнэ ..., олон һургуули, медицинскэ эмхи зургаан, 100 мянга гаран ...эн метр талмайтай гэр байра ашаглалгада оруулха даабаряа заа... ...үргэхэ байһандаа барилгашад батаар этигэнэ.

...илгашан нэрэ солоёо дурдуулан, арад зондоо аша туһатай, баяр ...барилгашадайнгаа нэрэ солые дурдабал, Борис Алексеевич Пол... ...иин нэрэ республика соогоо үнинһөө суурхадаг. Урдань Ленинэй ...хүртэһэн энэ хүнэй үбсүүн дээрэ Социалис Ажалай Геройн нэрэ ...шалһэн «Хадуур болон Балтын» алтан медаль, 2-дохи Ленинэй ...рдон. Үнгэрһэн табин жэлэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ габьяатай ..., ажалдаа ехэ бүтээсэ туйлаһыень үндэрөөр сэгнэжэ, Эхэ оро... ...эндо дээдэ зэргын хайра шагнал һаяхан барюулаа. Борис Алек..., тэрэнэй даадаг бригадын эршэтэ ажалаар бодхогдоһон олон ..., байшангууд, түрэл городыемнай гоёон шэмэглэнэ. Ленинэй ор... опера болон баледэй гоё һайхан ордон, хүгжэмтэ училищиин, «Ор... ...тициин, телевидени ба радио-дамжуулгын комитедэй ехэ байшан... бусад олон барилгануудые нүхэр Полторацкиин даадаг бригада ...

...гада 29 хүнһөө бүридэнхэй. Гэшүүн бүхэниинь хэдэн мэргэжэл ..., нүхэдэйнгөө дүүргэдэг ажалые хэнииньшье һаадгүйгөөр бү... бригада ганса 3-дахи СМУ дотороо бэшэ, харин Буряадай барил... ...авлениин, бусад барилгашадһаа эгээл ехэ бүтээсэтэй юм. Хүдэл... бүхэн халаан соогоо 1,7 кубометрэй хана хирпиисээр бодхоно. ...Полторацкий олон жэлэйнгээ дүй дүршэлдэ сугтаа хүдэлдэг нүхэ... ...агаг. Урдань бригадын гэшүүд байһан олон нүхэдынь ондоо кол... ...дые толгойлдог болоо. Николай Буталов «Бурятгражданпроект» ...дай инженерээр хүдэлнэ. Анатолий Добросельский — участогай ...гаар, Юрий Панзырев — СМУ-гай ахалагша прорабаар дэбжүүлэг...

...барилгашаднай Эхэ оронойнгоо, орден, медальнуудта һаяхан хүр... ...байна. «Бурятцелинстрой» трестын 173-дахи ПМК-гай комплексно ...даагша Михаил Иванович Смердов Хүндэлэлэй Тэмдэг орденоор, ...трестын 4-дэхи СМУ-гай модошо дархан Иван Федорович Бозайченко ...ын Революциин орденоор, Загарайн барилгын материалнуудай уча... модо отолгшо Радна Содбоевич Бальжанов Ажалай Улаан Тугай ...ор шагнагдаба. Ажалаараа суурхажа ябагшадай дундаһаа гэр бай... ...бинадай бетонщигуудай бригадые даагша Сергей Николаевич Ба..., гэрэй досоо талын ажал дүүргэдэг бригадын бригадир Вениамин ...ич Никелевичые нэрлэмээр. Эдэ нүхэдэй даадаг бригаданууд үйлэд... даабари, абаһан социалис уялгануудаа үнинһөө хойшо үлүүлэн ...нэ. Гэр барилгын комбинадай бригадир Георгий Осипович Песковой ...республика дотороо мүн лэ һайн мэдээжэ юм. Энэ бригада томо па... ...бригадаһан олон гэрнүүдэй досоо талын ажалые һайн шанартай... бүтээдэг.

...бликымнай город, тосхонуудта шэнэ гэрнүүд, үйлсэ, квартал... үрган бодожо байдаг. Гоё һайхан ордон, байшангуудые, олон дабхар ...ануудые бодхогшо хүсэмнай — барилгашад!

...түрүү зэргэдэ жагсан ябадаг олон мянган барилгашадаа һайндэрөөрнь ...дахин амаршалаад, ажалдаа амжалта туйлахыень хүсэе.

...һайндэрөөр, нүхэд барилгашад!

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР А. Е. ВОРОНИНДО БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА БАРИЛГАШАНАЙ ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын капитальна барилга хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын наймадахи управлениин комплексно бригадын бригадир Александр Егорович **Воронииндо** Буряадай АССР-эй **Габьяата барилгашанай** хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной августын 6.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

РЕСПУБЛИКЫН БАРИЛГЫН ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ үйлэдбэриин һайн үрэ дүн туйлаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** иимэ хүнүүдые шагнаха гэбэл:

Беспалов Иннокентий Ивановичые—Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 1-дэхи управлениин модошо дархан.

Ведерников Владимир Михайловичые — «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй Улаан-Үдын аймагай барилгын организациин комплексно бригадын бригадир.

Горин Виктор Анфиногеновичые—Буряадай АССР-эй Коммунальна ажахын министерствын Прибайкалиин заһабари-барилгын участогай начальник.

Жаров Иван Афанасьевичые—«Дальстальконструкция» трестын Буряадай хабсаралгын управлениин хабсаргагшадай бригадир.

Карпов Михаил Прокопьевичые—Улаан-Үдын хирпиисын заводой механик.

Кучинский Юрий Ивановичые—«Сибхиммонтаж» трестын Забайкальска хабсаралгын управлениин слесарь-хабсаргагша.

Филатов Иван Игнатьевичые—Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 8-дахи управлениин хүдэлмэришэн.

Чимитов Ринчин Цыбикдоржиевичые—«Бурятцелинстрой» трестын Галуута-Нуурай нүүдэл оньһожоруулагдамал 697-дохи колонныи модошо дархашуулай бригадир.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной августын 6.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЭ— БУЛТАНАЙ ХЭРЭГ

ГАБШАГАЙ АРБАН ХОНОГ

Партиин Хориин райкомой бюрогой шиидхэбэреэр малай тэжээл бэлдэхэ габшагай 10 хоног августын 4-һөө 14 болотор аймаг дотор соносхогдонхой. Аймагай хүдөө ажахын управлениин начальник нүхэр Бальбаров хүн зониие энэ ажал хүдэлмэридэ хабаадуулха. арга боломжонуудые элирүүлэн хэрэглэхэ штаб хүтэлбэрилнэ.

Мүнөө 1500 гаран хүн аймагай ажахынуудта үбһэ хуряана, набшаһата тэжээл, витаминтай үбһэнэй гурил бэлдэнэ, сенаж дарана.

Аймагай түб һууринай хүдэлмэришэд, алба хаагшад, һурагшад, Улаан-Үдын Октябрьска районой ажалшад энэ шухала хэрэгтэнь хүдөөгэй ажалшадта туһалжа байнхай.

Августын 5-най байдалаар Хориин аймагай совхозуудта 6000 центнер сенаж, 10.000 центнер үбһэн, 3000 центнер набшаһата тэжээл, 370 центнер витаминтай гурил бэлдэгдэһэн байха юм.

Ниитын адууһа малда элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдэлгэ үргэлжэлһөөр.

Ю. БОГОМОЛОВ.

«ЮНОСТЬ» ТҮРҮҮЛНЭ

Хура бороо ехээр адхаржа, үбһэ хуряалгада нилээд һаад хээшье һаань, Хориин аймагай ажалшад сагаа дэмы гээгээгүй. Аймагай ажахынууд эдэ үдэрнүүдтэ 275 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэжэ, түсэбөө 2 тонноор үлүүлбэ. Мүн сенаж, үбһэнэй гурил гэхэ мэтэ тэжээл элбэгээр бэлдэгдэжэ байнхай.

Тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ 600 гаран комсомолшууд хабаадалсана.

Аймаг соо арбан комсомол-залуушуулай бригада эмхидхэгдэнхэй. Ниитынгээ малда элбэг хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө залуушуулай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ Анаагай совхозой Ринчин Чимитовэй ударидадаг «Юность» гэжэ комсомол-залуушуулай бригада түрүүлжэ ябана.

Д. САНЖИЕВ,
ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь.

ОЛООРОО ХАБААДАЛСАНА

670 гектар сабшалангһаа 4225 центнерһээ доошо бэшэ шэмэтэ үбһэ абаха гэжэ уялга абаһан Загаһатын совхозой нэгэдэхи отделениин коллектив комсомол-залуушуулай звено аймагайнгаа бүхы залуушуулые социалис мүрысөөндэ уряалаа һэн. Энэ уряаень аймагай залуушуул сүм дэмжээ. Мүноо эндэ 445 комсомолшууд тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ ажаллана. Комсомол-залуушуулай 19 звено эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй дундаһаа Шамсутдиновай ударидадаг звено түрүүлнэ.

В. ТУГДУМОВ,
ВЛКСМ-эй Хэжэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь.

ОЛОНОЙ АЖАЛ ОНШОТОЙ

Ахын аймагай ажалшад үбһэ хуряалгадаа ороһоор үнинэй. Энэ ажал хэрэгые богони болзорто һайн шанартайгаар үнгэргэхэ гэжэ соносхогдоо һэн. Тиимэһээ энэ хүдэлмэридэ ехэ, багагүй эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Гадна аймагай түб һуурин Орлик тосхоной алба хаагшад тэжээл бэлдэлгэдэ мүн лэ гараһан байна. Жэшээлхэдэ, аймагай типографиин хүдэлмэрилэгшэ Субан Мангарович Галсанов гэр бүлөөрөө «Коммунизм» колхозой Улаан-Нуга гэжэ газарта 40 га газар даажа абаад, үбһыень хуряажа байна. Энэ хабар нүхэр Галсанов сабшалангайнгаа шулуу сэбэрлэһэн, уһалһан юм. Юра, Цыремпил хүбүүдынь, Нелля басаганиинь эсэгэдээ туһална.

Аймагай сүүдэй, прокуратурын хүдэлмэрилэгшэд Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо туһа хүргэнэ. Райпогой коллектив һанги жалга һууринда сабшалта хэнэ. Аймагай Соведэй соёлой таһагай хүдэлмэрилэгшэд «50 лет Октября» колхозой Бага-Хөөрэгтын сабшалангые даажа абаа. Ой модоной ажахын, Орлигой дунда һургуулиин, редакциин, хүдөө ажахын управлениин алба хаагшад колхозой тэжээл бэлэдхэлгэдэ туһаламжа үзүүлнэ.

Аймагай түб һууринай комсомолшууд 8 звено боложо хубааранхай. Залуу коммунистнууд Н. Будаев, К. Базаров, Д. Путункеев болон бусад звенонуудые хүтэлбэрилнэ. «Улаан-Аха» колхоздо туһалжа байһан звеное ВЛКСМ-эй райкомой гэшүүн В. Самбялов ударидана.

Комсомолой райкомой бюрогой тогтоолоор үбһэ хуряалга залуушуулай дайшалхы зорилго гэжэ соносхогдоод, социалис мүрысөө дэлгэрүүлһэн байха юм. 10 хоноод лэ ажалай дүн согсологдожо, комсомол-залуушуулай түрүү звенодо дамжуулгын Улаан вымпел барюулагдадаг.

Агитатор болон политинформаторнууд үбһэ хуряагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Гэхэ зуура, аймагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө нютагуудаар ябажа, үбһэшэдтэ лекци уншадаг, уласхоорондын байдал тухай хөөрэлдөө үнгэргэдэг юм. Жэшээнь, партиин райкомой бюрогой гэшүүд П. Д. Марзаев, З. Б. Шагдуров, Х. Х. Хантаев, К. Д. Тулуев, П. Д. Урбаев, Д. С. Унжуев гэгшэд ажахынуудаар саг үргэлжэ ябажа, хүдөөгэй ажалшадай хүдэлмэриие шалгахаһаа гадна, лекци уншана.

Үбһэ тэжээл бэлдэгшэдэй сүлөө сагые һонирхолтойгоор, удха түгэлдэрөөр үнгэргэхын тулада агитбригада эмхидхэгдэһэн байгаа. ВЛКСМ-эй райкомой секретарь К. Тулуев тэрэниие хүтэлнэ. Тэдэ «Улаан-Аха», «Коммунизм» колхозуудаар ябажа ерээ. Зүжэг наада харуулхаһаа гадна, агитбригадын гэшүүд колхозуудта туһа хүргэжэ, гараар сабшана, тармалга хэнэ, үбһэ һурилэлсэнэ.

Иигэжэ Ахын аймагай түб һууринай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад хүдөөгэй ажалшадта туһа хүргэжэ байнхай.

В. ГАЛСАНОВ,
КПСС-эй райкомой хүдэлмэрилэгшэ.

Бултанда хандаба

Заһабарилга-барилгын участогай коллектив Хэжэнгын совхоздо 1000 центнер үбһэ сабшажа, һурилхэ зорилготой сабшаланда гараба. Нэгэ трактор, 20 хүн үбһэшэдэй энэ бригадада хүдэлхэ юм.

— 50 центнер набшаһата тэжээл бэлэдхээбди. 1000 центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэйбди. Ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ—бүгэдын хэрэг,—гэжэ участогай начальник С. Е. Жигмитов хөөрэнэ.

Ниитын малда үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ бултадаа хабаадаял гэһэн уряа Хэжэнгын заһабарилга-барилгын участогай коллектив гаргаба.

Л. ГОМБОЕВ.

НҮХЭД Л. И. БРЕЖНЕВ, Н. В. ПОДГОРНЫЙ НҮХЭР Ю. ЦЕДЕНБАЛТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Советскэ Союзда амаржа байһан Монголой Арадай-революционно партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбалтай уулзаба.

Хани ёһоной хөөрэлдөө хэхэдээ, нүхэд Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, Ю. Цеденбал коммунис ба социалис байгуулалтын талаар КПСС-эй XXIV съездын ба МНРП-гэй XVI съездын табиһан зорилгонуудай ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай, Советскэ Союзай ба Монгол Арадай Республикын ажалшадай туйлаһан амжалтануud тухай бэе бэедээ мэдээсээ. Совет-монгол заншалта хани барисаае, политическэ, экономическэ, соёл сурталай ба бусад һалбаринуудай талаар СССР МНР хоёрой хоорондохи аха дүүгэй харилсаа холбоо саашадань гүнзэгырүүлэн бэхижүүлхые КПСС-эй ба МНРП-гэй эрмэлзэдэг байһые уулзалгада хабаадагшад элирхэйлэн мэдүүлээ. Хоёр ороной һонирходог уласхоорондын хэдэн олон асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Аха дүү оронуудай хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай Крымдэ болоһон хани ёһоной уулзалга социалис хани нэгэдэлые бэхижүүлхэ, социализмын оронуудай нэгэдэлые батадхаха хэрэгтэ шухала туһа нэмэри бололо үгэхэ гээд нүхэд Л. И. Брежнев, Н. В. Подгорный, Ю. Цеденбал онсолон тэмдэглэһэн байна.

ИВАНОВО ХОТОДО БАЯР ЁҺОЛОЛ БОЛОБО

ИВАНОВО. (ТАСС). Августын 6-да эндэ гайхамшаг үдэр болобо. Ажалшадай депутадуудай түрүүшын Соведүүдэй нэгэнэй байгуулагдаһан город, революционно ба ажалай гайхамшаг заншалнуудтай город энэ үдэр зуун жэлэйнгээ ойе тэмдэглэбэ. Наймадахи табан жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые дүүргэлгэдэ ажалшадай ехэ амжалтануудые туйлаһанай, Ивановска хүдэлмэришэдэй революционно габьяагай түлөө Иваново город дээдэ хайрада — Октябриин Революциин ордендо хүртэһэн байна. Августын 6-да энэ орден барюулагдаба.

КПСС-эй городской комитедэй ба городой ажалшадай депутадуудай Соведэй баярай заседани һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэһэн театр соо болоо. Габьяата бүд нэхэгшэд, үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүсхэгшэд, революционно хүдэлөөнэй ветеранууд, партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэд, интеллигенциин түлөөлэгшэд, айлшад зал соо суглараа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой составые заседанида хабаадагшад хүндэлэлэй президиумдэ ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгаа. Удаань, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. А. Ясновто үгэ үгтөө.

Дээдэ хайрада хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, сугларагшадые, тэдэнээр дамжуулан, бүд нэхэлгын хизаарай бүхы ажалшадые КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй ба Советскэ правительствын зүгһөө тэрэ амаршалаа, экономико болон соёлые хүгжөөлгэдэ амжалтануудые туйлахыень тэдэндэ хүсөө.

Сугларагшадай нэрьемэ альга ташалган доро М. А. Яснов ордениие городой тугта зүүлгэнэ.

Иваново хотынхидай ажалые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө партиин Ивановска горкомой нэгэдэхи секретарь Н. Г. Зубков городой коммунистнуудай, бүхы хүдэлмэришэдэй, интеллигенциин зүгһөө КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Советскэ правительствада халуун баясхалан хүргөө.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые сугларагшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

Барилгашадай һайндэр

Барилгашын мэргэжэл манай орон доторхи эгээн лэ хүндэтэй мэргэжэлнүүдэй нэгэн юм. Барилгашын заншалта үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан Москвада «Россия» гэжэ концертнэ зал соо августын 6-да болоо. Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Ф. Промыслов суглаа нээгээ. КПСС-эй Центральна Комитедэй Политбюрогой составые хүндэлэлэй президиумдэ суглаанда хабаадагшад һунгаа. СССР-эй Хүдөөгэй барилгын министр С. Д. Хитров элидхэл хэһэн байна.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые суглаанда хабаадагшад баталан абаа.

Хони үрэжүүлгэдэ бэлдэлгэ шалганабди

САГ ГЭЭШЭ ХҮЛЕЭДЭГГҮЙ

...ахынгаа гол баялиг болохо ..., малаа улам олошоруулжа, ...эрысень һайжаруулһанайнгаа ... ашаг шэмыень эрид дээшэ... ...лхэ гээшэ хонишод, малша... гол шухала зорилгонуу... ...нь нэгэн байһаниинь хэндэшье ...дэжэ. Тиин мүнөө үедэ рес...ликымнай колхоз, совхозуудай ... хонидойнгоо нооһо хай... ...алха халуун хаһаяа амжалта...гаар үнгэргөөд, хонидоо ис...усственна аргаар үрэжүүлхэ ...жээтэ тон харюусалгатай хү...мэридоо түлэг бэлдэжэ байн...хай.

...эйшье мэдэхээр тобир тар...ган хонид түргэн ототой болодог, ...имэһээ искусственна үрэжүүл...шье түргэн саг соо үнгэргэгдэдэг гээшэ аабза. Үнинэй дүй дүршэлтэй хонишод энээниие һайн мэдэхэ тула хонидоо зунай бэлшээриин тунга ногоондо һайса адуулжа, хүсэд таргалуулхые оролдодог юм.

— Хонишодой ажал барагдаашье гэжэ үгы юм даа. Нооһо хайшалалгаяа дүүргүүтэй байхадамнай, искусственна үрэжүүлгэдэ бэлэдхэл эхилшэхэ. Зүгоор мүнөө жэл юундэшьеб энээн тухай абяагүй байһаар. Иигээд лэ хүл хөөрсэг болохонь. Манай адуулдаг хонидой хүшэ тамир нёдондонойхиһоо һайн. Мүнөөшье бидэ хонидоо һайн бэлшээридэ адуулжа, таргалуулжа байнабди, —гээд «Георгиевский» совхозой Ашангын отделениин ахалагша хонишон Дамби Шойропов мэдүүлнэ.

Энэ совхозой тус отделенидэ жэл бүхэндэ эрхим дүн туйладаг хонишод яһала олон юм. Түрүү хонишод Дамби Найданов, Октябрь Цыбжитов, Дамби Шойропов гэгшэд үнгэрэгшэ үбэлжэлгын хэды хүшэр хүндэ байбашье, хурьга абажа түлжүүлхэ даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлһэн бэлэй. Мүноо эдэнэр хонидоо үглөөнэй бүрэнхыһөө үдэшын харанхы болотор бэлшээнэ. Теэд хонин бүриһоо хурьга абажа түлжүүлхын тула гансашье үрэжүүлэгдэхэ хонидтоо хүшэ тамир абхуулха бэшэ, мүн искусственна үрэжүүлгынгээ пунктнуудые шэнэдхэн заһабарилха, ототой болоһон хонидые бэдэрхэ хусануудаа һайнаар таргалуулха болоно. Тиин Ашангын отделенидэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгэдэ бэлэдхэл муугаар ябуулагдана.

Үнэндөө зоотехническэ заабариин ёһоор хусануудынь ототой хонидые түргэн олохо шадалтай, хүшэ тамираар һайн байха зэргэтэй. Тиин дурсагдагша отделениин хусануудай тамир тэнхээ тиимэшье һүрхэй бэшэ. Хусануудынь үдэртөө ойро тойрын бэлшээридэ манагдажа, сүүдхэдэ тус бүреэ нэгэ килограмм таряа талханай зүйл эдинэ. Энэнь бага гээшэ ааб даа. Хэрбээ үрэжүүлгэеэ түргэн саг соо, һайн шанартайгаар үнгэргэхэ гэбэл, энэ халуун хаһын эхилтэр хусануудтаа таряа талханайнь зүйл нэмээжэ, минеральна тэжээлээр гүйсэд хангажа, түргэн саг соо таргалуулха шухала байгаа.

— Үнэхөөрөөшье хусануудынай хүшэ тамираар һүрхэй бэшэ. Саашадаа һайнаар харууһалхал болонобди. Хони хайшалалгамнай мүнөө жэл ехэтэ унжагайраа. Энээнһээ болоно эртээнһээ анхарал хандуулагдаабагүй. Юрэдөө дээрээ ортожо байнабди,—гээд, отделениин зоотехник Л. Б. Димитрова тобшолон хэлэнэ.

Хусануудһаа гадна искусственна үрэжүүлгынгээ пунктнуудые шэнэдхэн заһабарилха хүдэлмэри мүн лэ эхилээдүй байһаар. Тиихэдэ зарим отаранuудта техник-үрэжүүлэгшэдшье бэлдэгдээгүй, хэрэгтэй зэр зэмсэгүүдээр хангагдаагүй байһаар. Энээн тушаа гансашье отделениинь бэшэ, мүн совхозойнь мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд мүнөө хүрэтэр мэдээгүй юумэдэл шэхэ дүлии байһаар.

Хойшодоо үнэтэ сагаа хооһоор үнгэргэнгүй, эдэ бүхы дутагдалнуудаа дары усадхажа, зохихо хэмжээ абаха аабза гэжэ найдая. Саг гээшэмнай хүлеэдэггүй юм шуу.

Ю. БАЗАРЖАПОВ,
«Шэпэ Үдын» корреспондент.
В. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

Хори.

БАЯР АСАРАГШАД ХӨӨРЭНЭ

Барилгашадай һайндэрые ямар амжалтаар угтажа байһан, урдахи зорилгоёо хэр дүүргэжэ байһан тухай хөөрэжэ үгэхыень барилгын зарим организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ манай корреспондент хандаа. Тэдэнэй хөөрөөн доро толилогдобо.

Урдынхиһаа ехэ түсэбтэйбди

А. А. БОЛОТОВ, «Бурятцелинстрой» трестын түсэблэлгын таһагай начальник.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын программа урдынхиһаа һураггүй ехэ. Энэ жэлдэ олон барилга дүүргэжэ тушааха ёһотойбди. Гол барилгануудые нэрлэхэдэ иимэ гээшэ: тус бүридөө 964 һурагшын һураха шэнэ һургуули Баргажан, Бэшүүр тосхонуудта баригдаха. Энээнһээ урда манай трест иимэ ехэ һургуули барягүй юм. Больницын комплекс Хяагта городто барижа дүүргэхэбди. Олон байратай гэрнүүд Хяагтын, Каменскын, Ивалгын, Гусиноозерскын үйлсэнүүдые гоёон шэмэглэхэ. Тэндэ Тимлюйн цементын заводой хүдэлмэришэд, Галуута-Нуурай шахтёрнууд, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд нүүн орохо.

Энээнһээ гадна, барилгашаднай малай байрануудые республикынгаа совхозуудта бариха түсэбтэй. Малай ехэ байранууд, мал үсхэбэрилтын, харууһалгын бүхы ажалые оньһоржуулхаар хараалагдаһан эбэртэ бодо малай, хонидой байранууд бодхогдожо байна.

Трестын коллектив гэр байра, малай байрануудые ашаглалгада тушааха хахад жэлэй, мүн долоо һарын түсэбөө дүүргэжэ, һайндэрөө угтаба.

Манай коллектив барилга-хабсаралгын ехэ хүдэлмэри хэхэ түсэбтэй. Ехэ барилга эрхилхэ хүсэ шадал бии. Трест өөрын материально-техническэ баазатай болоо. Зэдэдэ, Хорин, Хурамхаанда баригдаһан хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдэй завод, комбинадууд хүдөөгэй барилгые индустриальна аргаар эрхилхэ арга хангаа. Перлитбетон, хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ бүхэли комплекс Улаан-Үдэдэ байгуулагдаха болоо. Өөрымнай энэ комплексын барилга 1971 ондо бодхогдожо эхилхэ юм. Тиихэдээ хүдөө тосхонуудта эрхилэгдэхэ бүхы барилга индустриальна аргаар хэгдэхэ, ехэ ажал оньһожоруулагдаха. 1970 онойхитой сасуулхада, шэнэ табан жэлэй үедэ хоёр дахин ехэ барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагдана.

Шэнэ гэрнүүд зэлэ татана

П. Х. ИСЛАМОВ, авиазаводой УКС-ын главна инженер.

Капитальна барилгын управлениин хүдэлмэришэд самолёт бүтээгшэдэй ажаһуудаг городогто барилга эрхилнэ. Байрын гэрнүүдые, промышленна объектнүүдые һайн шанартайгаар, богони болзор соо дүүргэхэ гэжэ барилгашаднай оролдоно гээшэ. Иимэ оролдолгонь һайн үрэ дүн харуулна. Манай УКС-ын барилгашадай бодхоһон гэр байра һайн гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаан абтадаг болоо.

Өөһэдынгөө һайндэртэ элидхэхэ ажалай бэлэгтэй байнабди. Хараалагдаһан болзорһоо урид ашаглалгада тушааһан 60 байратай гэртэ хүдэлмэришэд һаяхан нүүн оробо. 440 хүнэй байха хамтын байра дүүргэгдээ. Баргажан тосхондо жэлэй 3-дахи кварталай туршада ашаглалгада тушаагдаха гостиница 2-дохи квартал соо дүүргэгдээ. Барилга-хабсаралга хэхэ хахад жэлэй түсэб 108 процент дүүргэгдээ.

Жэлэй дүүрэтэр байрын олон байратай үшөө 3 гэр, заводой сэбэрлэлгын түхеэрэлгэ, һургуули, үхибүүдэй саад, ондоо хэдэн барилга хэгдэхэ ёһотой.

Үнинэй барилгашан нүхэр Корытовай даадаг комплексно бригада, гэрэй досоо талын ажал дүүргэдэг нүхэр Ананинагай бригада управлени соогоо эрхимлэнэ.

Хүдөөгэй барилга эрхилнэбди

П. С. БУТУХАНОВА. «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй таһагай начальник.

Энэ жэлдэ нёдондонойхиһоо 47 процентээр үлүү олон барилга республикынгаа колхозуудта хэхэбди. 4500 дүрбэлжэн метр байрын талмай, малай байра, овощехранилищи, орооһо хадагалха газар, теплицэ энэ жэлдэ баригдаха. Энээнһээ гадна, хэдэн больница, һургуули, клубууд, культурын байшан бодхогдохо.

Сэлэнгын нүүдэл оньһожоруулмал колоннын, Баргажанай, Прибайкальска колхоз хоорондын организацинуудай коллективүүд энэ жэлэй түсэбэй ёһоор баригдаха шэнэ барилгануудые саг соонь тушаагаа.

Республикын колхозуудта, холын хүдөө нютагуудта барилга хэхэдэ элдэб бэрхэшээл дайралдана. Материалаар, мүнгэ зөөрөөр дуталдаха ушар гарадаг. Теэд барилгашаднай урдахи зорилгоёо һайнаар дүүргэнэ. Хахад жэлэй түсэбые бүхы дээрэнь дүүргэжэ, һайндэрөө угтажа байна. Мухар-Шэбэрэй «Знамя Ленина» колхоздо шэнэ һургуули болзорһоо урид тушаагдаа. Малай байра, гэр байра бариха түсэб дүүргэгдээ.

АША ГАБЬЯАНЬ ЕХЭ

Фоторепортаж

Түмэр-бетон тулганууд огторгой тээшэ ехээр дэгдээшьегүй һаа, холоһоо элеэр харагдана. Газарта зоогдоһон тулгануудые харахадаа, энэ барилгын хэр ехэ, хэды үндэр болохые тухайлхаар.

Урдын барилгануудһаа холо үндэр шэнэ барилга бодхогдожо байна. Хүсэ ехэтэй МАЗ машинаар асарагдаһан хабсаргамал зүйлнүүдые буулгажа байһан хүдэлмэришэд ехэ сүлөөгүй. Дүтэ ерэжэ танилсабабди. Тэдэнэй нэгэн Тимофей Афанасьевич Дорофеев гагнууршан мэргэжэлтэй. Тэрэ гагнагдаһан зүйлнүүдэй шанар шалгана.

Гараараа иишэ тиишэнь заажа, зүбшэл заабари үгэжэ байһан хүниие бригадирынь гэжэ абаһаар тухайлхаар. Трофим Бадарханович Хомонов тухай эндэ ерэхэһээ урид олон магтаалта үгэнүүдые дуулаһан байгааб. Тэрэ 7 жэлэй туршада «Бурятцелинстрой» трестын 173-дахи ПМК-гай бригадые толгойлно. Дүй дүршэлтэй барилгашан-хабсаргагша. Тэрэ Эрхүүгэй ГЭС-ые, целлюлозно-картонно комбинадые бодхоһон, Петровск-Забайкальск заводой шэнэ мартен пеэшэнүүдые хабсаргалсаһан.

Мүн манай республика дотор бодхогдожо байгаа хэдэн барилгануудта өөрынгөө туһа нэмэри хүргэлсэһэн юм. Тэрэнэй даадаг бригада түрүүшынхеэ хабсаргамал зүйлнүүдээр Эрхирэгэй, Хүрбын совхозуудта хониной байра, Шишкино тосхондо малай байра, ангай совхоздо холодильник барыа.

Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн бригадир Т. Б. Хомоновой даадаг бригада мүнөө Улаан-Үдын шубуунай фабрика бодхожо байнхай. Энэ фабрика шэнэ табан жэлэй үедэ ашаглалгада тушаагдаха барилгануудай нэгэн. Хуушан фабрика үргэдхэгдэжэ, хажуудань шэнэ барилга бодхогдоно. Эндэнь 18 мянган шубуун үсхэбэрилэгдэхэ юм.

Нүхэр Хомоновой бригада фабрикын хоёр ехэ байшан бодхохо түсэбтэй. Түрүүшынь ээлжээн энэ жэлэй сентябриин 10 болотор дүүргэгдэхэ юм. Бригадын гэшүүд шэнэ барилгые июниин 28-да барижа эхилээ, богони болзор соо ажал ехэтэй, эгээл харюусалгатай ехэ хүдэлмэри дүүргэһэн байна. Шэнэ байшангай һуури табигдаа, хананuудайнь хабсаргагдаха тулганууд зоогдоо. Колоннонууд һуулгагдаа, палааха, потологой плита табигдаа.

— Даабаряа халаан бүхэндэ 120—130 процент дүүргэнэбди, —гэжэ тэдэнэй нэгэн баяртайгаар хэлэбэ.

Трестын түрүү энэ бригада эбтэй эетэй. Ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, ехэ бүтээсэ түйлана. Крановщигууд Степан Константинович Орлов, Фёдор Павлович Лободин, бригадын эгээл залуу барилгашан Анатолий Посохов хэхэ ажалаа дүүргэһэн хэбэртэй бригадираа хүлеэнэд. Тэрэнэй ерэн сасуу бусад гэшүүдынь ажалаа орхижо, үдын хоол барихаяа ошобод.

Бидэ бригадиртай ... нэбди. Тэрэ сугтаа хүдэ... хэдөө магтана.

— Фабрикые барижа ... хэмнай үшөө үдыхэн ... Бригадымнай гэшүүд ... угтуулан, ехэ бүтээс... ажаллана,—гэжэ Трофим ... ханович хөөрэбэ. Бари... рүүшын ээлжээе бол... хахад һараар уридшал... густын 25-да дүүргэх... абаабди.

Е. ЗАХА...

Зурагууд дээрэ: 1. Ш... байра бариха ехэ панельн... рагдаад буулгагдажа ... 2. ПМК-гай хабсаргагш... Павлович Лободин, кр... Степан Константинович ... бригадир Трофим Бада... Хомонов гэгшэд ажал ... тухайгаа хөөрэлдэжэ ...

АВТОРАЙ ...

Чимит ЦЫДЕНДАМБ...

ШЭЛ ОТОЛДОГ ХҮНЭЙ ХӨӨРӨӨН

Гэр байрын сонхонуудай
Гэгээн сагаан шэлые
Олоной олон жэлнүүдтэ
Отолжо олоһон эрдэмтэйби.
Жэмэсэй үрэһэн һубадһаа
Жэжэхэн тинмэл зэбсэгни —
Олохон дүрбэлжэн километр
шэл
Отолоо гэхэдэ болохол даа.
Арбай шэнисын орооһонһоо
Ахир жаахан алмазни
Арад олондо суурхуулжа,
Алдар соло асараал даа!
Хадаг сэгээн пулаадаар
Хараха нюдөө боолгожорхёод,
Гайтайгаар рама шэллэжэ
Гайхуулааб нэгэтэ зонние...
Шэлэй талмай дээхэнүүр
Сэхэхэн бураздаа татааша
Алмаз анзаһамни шэдитэйш,—
гэээд
Аман соогоо шэбэнэхэлши.
Халтад гэбэл үсэрилдөөд
Хажуу тээшээ хахаршаха,
Шэлээл отолжо байхадаа
Шэдитэйб гэжэ һанахалши.
Дурдам ногоон торгые

Дураараа эсхэжэл бай...
Урданай уран оёдол...
Ухаан соохоноо бодохо...
Агаар нарата дэлхэй ...
Алинһаашье хатуу гэ...
Алмазуудые элеэжэ ...
Ажалаа хэдэг дүршэл...
Баруун, зүүншье гара...
Барбаадайн хюмһаар ...
шэ...
Гайтайгаар отолжошье ...

Гайхаха гайхал байха...
Хабтайлган дэбдиһэн ...

Хахалангүй ябажа гара...

Хубилан түрэһэн изагу...
«Хубилгаан» гэжэ бү ...
Аглаг тайгата Буряад...
Али олон нютагуудаа...
Үргэн зоноо баясуулжа.
Үдэрэй туяа оруулаа...
Шэлдэн модон рамад...
Шэлээ отолон тааруул...
Шэнэ сагаймни хуби з...
Шэди эдимни инмэл даа!

Тэжээл бэлэдхэлгэдэ — түрүү арга

Шанарай зэргээр—түлөөһэн

Республикын колхоз, совхозуудта мүнөө бэлэдхэгдэдэг, хэрэглэгдэдэг үбһэ тэжээл адууһа малай ашаг шэмэ саашадань хүсэдөөр дээшэлүүлхэ арга олгоногүй. Ажахынуудта бэлэдхэгдэһэн тэжээлэй химическэ бүридэлые, шанарыень шалгажа үзэхэдэ бирагүй байна. Республикын агрохимическэ болон ветеринарна лабораторинуудай шалгажа үзэһэнэй ёһоор, республикын колхоз, совхозуудта бэлэдхэгдэһэн үбһэнэй 50—66 процентнь шанар муутай, 10—66,7 процент каротинтай, 17,3—25 процент протеинтэй байгаа. Дарагдаһан бүхы силосэй хахадһаа ехэнхинь муу шанартай гэжэ сэгнэгдээ. Юуб гэхэдэ, силос дотор һүнэй кислота бага — 0,28—0,29 процент, зүгөөр тоһоной кислота нилээд ехэ — 0,42 процент байшоо.

1970 ондо химическэ шалгалта хэжэ үзэхэдэ, Кабанскын аймагай ажахынуудай бэлэдхэһэн 20 430 центнер үбһэнэй 67,3 процентнь тон бага каротинтай (1 килограмм үбһэндэ 10 миллиграммһаа бага) байжа, шанар муутайда тоологдоо. Үбһэнэйнь оройдоол 6,9 процентнь килограммай 20 миллиграммһаа дээшэ каротинтай, кальци, фосфорой талаар дунда зэргын шанартай байһан.

Улаан-Үдын аймагай ажахынуудта шалгагдаһан 44.935 центнер үбһэнэй 39,7 процентнь каротин багатай, оройдоол 18,0 процент фосфортой байгаа.

Мухар-Шэбэрэй аймагай ажахынуудай шалгуулһан 3731 центнер үбһэнэй 53,6 процентнь каротин багатай, минил 3,1 процент фосфортой байба. Энэ аймагай «Коммунизм» колхозой бэлэдхэһэн үбһэн илангаяа муу, каротин багатай.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо үбһэн һайн шанартайгаар абтаһан. Энэ колхозой шалгуулһан 15.870 центнер үбһэнэй 73,3 процентнь каротин ехэтэй байһан байна.

Шанар муутай тэжээл малда эдюулхэдэ үлүү ехээр гаргашалагдаад, продукци биратай нэмээдэггүй, продукциин өөрынь үнэ сэн ехэ болгодог байха юм. Тэжээлдэ 1 процент протеин бага байбал, 2 процент тэжээл ехэ гаргашалагдадаг жэшээтэй. Мүн шэмэ багатай, муу шанартай тэжээл эдиһэн мал ооһэдэлдэггүй, һү шэмэеэ татадаг, һайса таргалдаггүй, үнеэд олооропо һубайрдаг. адууһа мал, илангаяа тугал, бүрүү, элдэб үбшэ хабшанда нэрбэгдэдэг байна.

Яахадаа үбһэ тэжээл иимэ муу шанартай байнаб гэхэдэ, тэрэниие һайнаар хуряажа шадагданагүй: сабшагдаһан ногоон һүрилэгдэнгүй удаан хэбтүүлэгдэнэ, һүринүүд һайн нюруулагданагүй, силос даралга унжагайрна бшуу. Мүн витамин элбэгтэй ногооной гурил, сенаж бага бэлэдхэгдэнэ. агрономууд, зооветеринарна мэргэжэлтэд һайн шанартай тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ хүсэд анхарнагүй гээшэ.

Мүнөө үедэ колхоз, совхоз бүхэндэ нютагай эрхэ байдал харалсажа, һайн шанартай үбһэ хуряаха, силос дараха технологи тодорхойлогдонхой, мүн һайн шанартай үбһэ бэлэдхэһэнэй түлөө үгтэхэ нэмэлтэ түлөөһэн тогтоогдонхой. Тиимэ түлөөһэн тэжээлые лабораторидо шалгуулһанай дүнгөөр үгтэдэг гуримтай.

Энэ жэлдэ үбһэнэй, силосэй, ногооной гурилай шанарые ветбаклабораторинууд, республикын агрохимическэ лаборатори тодорхойлхо байна.

Һайн шанартай үбһэн гэжэ сэгнэхэдээ, иимэ эрилтэ табигдаха гэбэл:

Ямар ногоон сабшагдааб	1 килограмм үбһэнэй каротин (мг)	
	1-дэхи классай	2-дохи классай
Хүсы	50-һаа дээшэ	45—50
Буурсагта—залаата	45-һаа дээшэ	30—45
Клевер	40-һөө дээшэ	25—40
Ойн ногоо	35-һаа дээшэ	20—35
Нуга голой элдэб ногоо	30-һаа дээшэ	15—30
Хээрын, талын ногоо	20-һоо дээшэ	10—20
Намагай	15-һаа дээшэ	7—15

Һайн шанартай 1-дэхи классай силос дотор 1,77 процентһээ бага бэшэ һүнэй кислота, килограмм силостэ 20 миллиграммһаа бага бэшэ каротин байха ушартай, 2-дохи классай силос соо 0,76 процентһээ доошо бэшэ һүнэй кислотатай, килограмм силостэ 10—20 миллиграммһаа доошо бэшэ каротинтай байха эрилтэтэй.

Бэлэдхэгдэһэн һайн сенаж 4,5—5,1 процент кислотатай, 40—50 процент хуурай бодосуудтай байха ёһотой.

Һайн шанартай тэжээл бэлэдхэһэнэй түлөө иимэ нэмэлтэ түлөөһэн үгтэхэ гэбэл:

1-дэхи классай үбһэ, силосэй түлөө — 30 процент;

2-дохи классай үбһэ, силосэй түлөө — 15 процент.

Ногооной гурилда бии байһан каротинай зэргээр нэмэлтэ түлөөһэ үгэхэ гэбэл:

1 кг. тэжээлдэ 100—140 миллигр.—50 проц.
1 кг. тэжээлдэ 80—100 миллигр.—30 проц.
1 кг. тэжээлдэ 80 мг. хүрэтэр—20 проц.

Малаа тэжээлээр һайса хангахын тула эрхим шанартай үбһэ, сенаж, ногооной гурил, тоһоной кислотагүй силос ехээр бэлэдхэжэ, малдаа корнеплодуудые эдюулхэ шухала.

Олохон ажахынууд набша намаагаар витаминтай гурил хэдэг болонхой. Энэ һайн гээшэ. Зүгөөр тэрэниие хэхэ технологи наринаар баримталха хэрэгтэй. 1970 ондо Эрхирэгэй совхоздо 60 ба 80 градус халуунда хатаагдаһан намаагаар хэһэн гурилые манай лаборатори шалгажа үзөө. Тиихэдэ 60 градуста хатаагдаһаниинь нүгөөдэһөө каротин, протеин ехэтэй байгаа.

Республикын колхоз, совхозуудта сенаж элбэгээр хэгдэхэ гэжэ һанагдана. Манай эндэхи эрхэ байдалда хоёрдохёо сабшагдаһан хүсы үбһэ сенажда хэрэглэхэдэ һайн. Мүн горох-обёосой холисо, зелёнко, тэрэшэлэн сабшалангай ногоо сенаж болгоходо хамаагүй.

Сенаж хэхэдээ, эгээн түрүүн агаар оруулхагүйгөөр бүтүүлхэ эрилтэтэй. Тэрэниие заабол шулуун, хирпиисэ башнинуудта, хахад башнинуудта, траншей соо хэхэ шухала.

Силосые протеин элбэгтэй болгохо арганууд бии. Мүнөө үедэ республикымнай ажахынуудта дарагдадаг силос тэжээлэй нэгэ единицэдэ 50—60 грамм протеинтэй байдаг. Хибэдэһэсэ хибэжэ эдеэлдэг малай тэжээлдэ протеинэй 25—35 процентээр дуталдабал, тэрэниие хүсэлдүүлхын тула карбамид, бикарбонат, сульфат болон бисульфат хэрэглэжэ болохо юм. Эдэ бодосуудые хуурайгаар 1 тонно силос соо 4—6 килограмм хүртэхөөр хэдэг байна. Энэ ушарта силосэй тэжээлэй единицэ бүридэ протеин 110—120 граммаар дээшэлдэг гэжэ шэнжэлэгдэнхэй. Бикарбонадай холисо силостэ дарагдаһан 1 тонно ногоондо 9—12 килограмм хүртэхөөр нэмэлсэхэдэ һайн.

Манай агрохимлабораториин шалгаһанай ёһоор, республика дотор кукуруза силос болгон дарагдахадаа, үлүү ехэ, 82,2—87,9 процент шииигтэй байжа, тэрэ силос дотор органическа кислота хэтэрмэ ехээр бүрилдөөд, тэжээлые үлүүсэ эхүүн, амта муутай болгоно бшуу. Иимэ эхүүн силос малай бэе муудуулдаг байха юм. Тиимэһээ шииг ехэтэй кукуруза силос болгон дарахадаа, 12—15 процентынь зэргэ хэршэгдэһэн хуурай һолоомогү, али мэхиинэ нэмэлсэхэдэ зохид, иигэжэ кукурузые хэршэгдэһэн һолоомонтой холиходо, шүүһэниинь урдажа гарахагүй, шэмэ шүүһэниинь бүрин үлэхэ болоно.

Республикын ажахынуудта үбһэ хуряалта айхабтар харюусалгатай үе, тэрэниие тон богони болзорто үнгэргэхэ шухала. Тиимэһээ колхозой бригада, совхозой отделени бүхэндэ үбһэ хуряалгые хүсэдөөр оньһожоруулһан комплексно бригаданууд байгуулагдаха зэргэтэй.

Бэлэдхэгдэһэн, гаргашалагдаһан тэжээлэй бүридхэлгэ, тэжээлэй рацион зохёолго заабол лабораториин шалгаһанай дүнгөөр, тэжээлэй единицээр тоологдожо байха ушартай.

Ажахынуудай мэргэжэлтэд—агрономууд, зоотехнигүүд тэжээлэй химическэ бүридэл, шэмэ шанар харуулһан дүнгүүдые наринаар анхаржа, юун дээрэһээ шанарынь доошолооб гэжэ бодомжолжо, саашадаа тэрэниие усадхаха хэмжээнүүдые хараалха уялгатай.

Тэжээлэй бүридэл, шэмэ шанарыень шэнжэлжэ, тэрэниие үйлэдбэридөө хэрэглэхэ гээшэ тэжээл бэлэдхэхэ, мал эдеэлүүлхэ хэрэгэй эгээн шухала талань мүн. Тиигэбэл колхоз болон совхозууд эрдэмэй түйлалтын ёһоор, малаа зүбөөр эдеэлүүлхэ, хэрэгтэй бүхы бодосуудаар хангаха аргатай болохо байна.

С. БЕКЕТОВ,
Буряадай агрохимическэ лабораторие даагша, хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат.
П. САПРЫКИН,
БурАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын главна агроном.

КАРЛ-ЛИБКНЕХТ ТУХАЙ ТУУЖА

«Карл Либкнехтын нэрэ бүхы оронуудай хүдэлмэришэдтэ мэдээжэ болонхой...» гэжэ В. И. Ленин бэшээ һэн. Германиин ба улас-хоорондын хүдэлмэришэнэй революционно хүдэлөөнэй элитэ ажал ябуулагша, Германиин Коммунис партиие байгуулагшадай нэгэн К. Либкнехтын түрэһөөр 100 жэлэй ой августын 13-да гүйсэхэнь. Совет уран зохёолшо О. Е. Чернын бэшэһэн «Немецкая трагедия» гэжэ шэнэ туужа тэрэнэй ажабайдал, ажал ябуулга тухай, 1919 ондо дайсанай гарһаа тэрэнэй наһа бараһан тухай хөөрэнэ. Энэ ном политическэ литературын хэблэлэй «Дүлэтэ революционернүүд» гэһэн бүлэг номуудтай хамта тунхаглагдаа.

(ТАСС-ай корр.).

КАЗАХСТАНАЙ АДУУН ҺҮРЭГ

Казахстанай адуун һүрэг улам олошоржо байна. Адуу үсхэбэрилдэг фермэнүүд мүнөө жэлдэ 160 мянган унагадые тодожо абаа. Мүнөө Казахстанда миллион шахуу адуун тоологдоно. Табан жэлэй туршада адуун һүрэгынь улам олошорхоор хараалагдана.

АВТОПОЕЗДНУУД ХҮДӨӨ НЮТАГ ЗОРИНО

ЭРХҮҮ. (ТАСС-ай корреспондент А. Гайдай). Зүүн Сибирьтэ таряа хуряалга ойртобо. Таряашадтай хамта механизаторнууд, харгышад мүн лэ тэрэ халуун хаһада бэлдэлсэнэ. Эрхүүгэй областиин шэнэ ороһо таряае 11600 автомашина зөөхэ юм. Зүүн Сибириин транспортна управлени 500 гаран автопоезд, диспетчерскэ пунктнуудые эмхидхэжэ, таряа хуряалгые угтахань.

КРАСНОЯРСКЫН ЭНЕРГЕТИГҮҮДЭЙ ЗАХИЛ ДҮҮРЭБЭ

Ленинградска заводуудай машина бүтээгшэд дэлхэйн энергетикэдэхи томо захил дүүргэбэ. КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ металлическа завод, мүн «Электросила» нэгэдэл Красноярска ГЭС-эй захил — гидравлическа турбина, 500 мянган киловатт хүсэтэй генератор бэлдэжэ дүүргэбэ.

Красноярска агрегадууд — мүнөө үеын энергетическэ болон электротехническэ машина бүтээлгын томо түйлалта мүн.

Гидравлическа томо турбинанууд ба генераторнуудые бүтээлгэ үргэлжэлһөөр. Ленинградай заводуудай мэргэжэлтэд Енисей дээрэхи Саянска ГЭС-тэ тохоогдохо үшөө томо түхеэрэлгэнүүдые бэлдэхэ захил абаа.

(ТАСС-ай корр.).

ҮҮСХЭЛШЭДЭЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Ниитынгээ малда үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхын түлөө Бэшүүрэй аймагаймнай бүхы ажалшад шармайнхай. Энэ шухала хэрэгтэ комсомол-залуушуулай элдэбхитэйгээр хабаадаха гурбаниинь элитэ.

Һаяын үдэрнүүдтэ манай аймагай комсомолой эхин организацинууд суглаан болоожо дүүрэбэ. Тус суглаанууд дээрэ комсомолшууд үбһэ тэжээл бэлэдхэлгые богони болзор соо үнгэргэхэ талаар Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой комсомолшуудай гаргаһан үүсхэлые һайшаан дэмжэжэ байһанаа мэдүүлээ. Тиин манай аймагай «Дружба» колхозой комсомол-залуушуул Зэдын комсомолшуудай жэшээгээр үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэжэ шиидээ. Мүнөө эндэ комсомол-залуушуулай 3 звено эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэр үбһэ хуряалгын үедэ үдэр бүриингөө даабарие 120—130 процент дүүргэжэ, 60 гектар сабшалан дээрэһээ 600 центнер шэмэтэ үбһэ хуряахаби гэжэ уряалаа. Тэдэнэй уялга абаад, аймагайнаа бүхы залуушуулые мүрысөөндэ уряалһан байна. Хура бороошье тэдэнэй һаад хэхэгүй. Бороотой үдэрнүүдтэ комсомолшууд набшаһата тэжээл бэлэдхэхэр хараалаа. Хүн бүхэндэ 3 центнерһээ доошо бэшэ набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ даабари үгтэнхэй.

Бүхыдөө аймаг соо комсомол-залуушуулай 27 звено эмхидхэгдэнхэй. Тэндэ 480 гаран комсомолшууд хүдэлнэ. Звено бүхэн социалис уялга абанхай, хоорондоо эршэтэ мүрысөөн хүсэндөө орожо байна.

Энээниие ударидаха тусхай штаб ВЛКСМ-эй райкомдо эмхидхэгдэнхэй.

П. ЕФИМОВ,
ВЛКСМ-эй Бэшүүрэй райкомой нэгэдэхи секретарь.

Соёлшод—үбһэшэдтэ

ХАБА ШАДАЛ СООГОО

Соёлшодоймнай урдахи хараа зорилгонууд хэдынэйшье сагта нютагайнгаа ажалша зоной ажабайдалтай нягта холбоотойгоор түсэблэгдэдэг гээшэ. Ниитын малда үбһэ тэжээл бэлдэлгын халуун хаһада үбһэшэдые, мүн холын бэлшээриин малшадые культурнаар хангаха хэмжээнүүдые бүри эртүүр хараалаа һэмди. Энэ түсэбнай сомоной Соведүүдэй, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэгдэжэ тодорхойлогдоһоной удаа КПСС-эй райкомдо, аймагай гүйсэдхэхэ комитедтэ баталагдаад, хүсэндөө оронхой, бэелүүлэгдэжэ байна.

Бүри зунай эхеэр найман хүнһөө бүридэһэн тусхай агитбригада эмхидхэгдээ һэн. Аймагай түб тосхондохи хүгжэмэй һургуулиин багша Е. Манзархановай ударидалга доро энэ бригада олонхи ажахынуудаар ябажа үрдеэ. Эдэнэр үбһэшэдэй, малшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхадаа, партиин үнгэрэгшэ съездын Директивэнүүдые дэлгэрэнгыгээр тайлбарилан үгэдэг, юртэмсэ дээрэ боложо байгаа үдэр бүриин һонинтой танилсуулдаг, бэшэшье хөөрэлдөөнүүдые хэдэг байха юм. Тиихэдээ ажалдаа шалгараһан хүнүүдэй амжалта тухай, хойрог ябадал гаргагшадые наадалһан хуудаһануудые гаргана. Энэ бригададамнай хүгжэмшэ, дууша бэлигтэй хүнүүд ороһон тула, ажалшадай сүлөө сагтань зүжэг табидаг, хатар наада эмхидхэжэ сэнгүүлдэг.

Агитбригада гансал өөһэдынгөө хүсөөр соёлой эдэ хүдэлмэри ябуулна бэшэ, нютаг бүхэнэй соёлшод, эдэбхитэдые үргэнөөр хабаадуулхые оролдоно. Тэдэнэр энэ коллективэй ерэхэ үдэрые саг соогоо мэдэжэ, дуулажа байдаг ушарһаа, өөһэдынгөө хүсөөр бэлдэһэн багахан программатай байдаг, эдэнтэй хамта ябалсадаг гуримтай. Иимэ ёһонһоо нютаг бүхэнэй бодото байдал үндэһэлһэн баримта, жэшээнүүдые агитбригада элбэгээр хэрэглэнэ. Тиихэдэ эдэмнай ажал хүдэлмэриин ябасада ехэ нүлөө үзүүлхэ шадаха аргатай болоно бшуу.

Саг ерэхэ бүри ажалшан зоноймнай культурна эрилтэнь дээшэлжэ байһаниинь элитэ. Ажалшадай соёл болбосоролые улам хүгжөөхэ шэнэ онол арга... хэрэглэжэ шадаха гээшэ ...хала. Жэшээлхэдэ, энэ ... да тээнь манда үзэгдөөгүй ... ёһоной хэрэгсэл—библио... болобо. Хүдөө талада ... ажаллаһан хүнүүдэй эр... лүүлгэдэ энэ ехэл туһата... рээндэмнай Дамбарингин ... жапов Долгор Ширапова ... дэлнэ. Эдэмнай хүнүүдтэ ... дые үгэжэ, һэлгэжэ яба... гаяа дүүргэдэг, хүдөө ... дахи шэнэ онол аргануу... рүү дүй дүршэл нэбтэрүү... дэлмэри ябуулдаг байна. ... гаймнай түрүү хүнүүдэй ... рэгтэй танилсуулһан ... эндэ эмхидхэгдэнхэй. Хаа... амжалта түйлагданаб, аша ... шэнэ онол арга хэрэг... эхилнэб — энэ стендэ ... далаг гуримтай боло... Мүн магнитофоной минда... рэ ажалдаа шалгарагшад... рөөе буулгаад, дүй дүр... хүнүүдтэ шагнуулжа нэ... дэг арга хэрэглэжэ эхи... Энээниие ажалшад ехэтэ ... жо шагнадаг, тиигээдшье ... хүнэй өөрынь хөөрөөн ... тодо һайнаар ойлгогдоно.

Библиобуснай мүнөө ... дые, малшадые зунай үе... ха тусхай графигтай юм.

Ниитын малда үбһэ тэж... лэдхэлгэ бүгэдын хэрэг. ... гартаараа дууһан үбһэнд... далгажа байхада, соёлшо... һуунагүй. Өөһэдынгөө ... хүдэлмэри ябуулхынгаа ... гаар, 300 центнер үбһэ ... гэһэн түсэбтэй һэмди. ... нугын иимэ һайнаар ... жэлдэ, зүбөөр ажалаа эмх... шадабал, түсэбөө хоёр ... үлүүлжэ болоно гэһэн бод... да түрөө. Өөһэдтэмнай ... хоёр трактор бии. Октябр... жэлэй ойн нэрэмжэтэ со... сабшаланда үбһэ бэлдэхэ ... ладаа, энэ ажахыһаа ... тармуур, бухал тулхиха ... Манай тракторист Иван ... рой ногоо сабшаха ... баал болгохо үедэнь ... булта гаража ...

Б. ГОМБО...
Хэжэнгын аймагай ... соёлой таһагай даа...

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

СССР-эй ГЭГЭЭРЭЛЭЙ МИНИСТЕРСТВЫН АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ СССР-эй ОРДЕН БОЛОН МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Наймадахи табан жэлэй туршада һурагшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ ба һургаха хэрэгтэ ажалта туйлаһанайнь түлөө нимэ гүүдые шагнаха гэбэл:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ
ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

Будаева Цыпилма Очировнае — Баргажанай аймагай Барханай дунда һургуулиин багша.

ОКТЯБРИИН РЕВОЛЮЦИИН ОРДЕНООР

Комарова Евгения Александровнае — Закаменск хотын найман жэлэй 3-дахи һургуулиин багша.

Навзатов Намжил Цыбиковичые Хориин аймагай Тээгдын дунда һургуулиин багша.

Нечаева Ольга Александровнае — Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай кафедрые даагша.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

Афанасьева Вера Павловнае — Улаан-Үдэ хотын 3-дахи дунда һургуулиин директорэй орлогшо.

Бадмаева Занаида Боржоновнае — Баргажанай аймагай Улаанай дунда һургуулиин багша.

Волков Николай Михайловичые — Улаан-Үдын аймагай Ганзуриинай найман жэлэй һургуулиин директор.

Гончаренко Фаина Степановнае — Загарайн аймагай Онохойн үдэшын дунда һургуулиин директорэй орлогшо.

Денисова Вера Федоровнае — Загарайн аймагай Онохойн дунда һургуулиин багша.

Жарникова Лидия Ивановнае — Хяагтын аймагай Худэриин дунда һургуулиин багша.

Калашникова Мария Фоминичнае — Гусиноозерск хотын 2-дохи дунда һургуулиин багша.

Капустина Мария Петровнае — Кабанскын аймагай Байгал-Хударын дунда һургуулиин багша.

Лубсанов Бадмажап Данзановичые — Зэдын аймагай Дэрэстэйн дунда һургуулиин багша.

Матренина Тамара Ивановнае — Баунтын аймагай Богдаринай дунда һургуулиин багша.

Никандрова Людмила Северьяновнае — Прибайкалиин аймагай Ильинскэ дунда һургуулиин багша.

Обунеев Борис Алексеевичые — Хэжэнгын дунда һургуулиин багша.

Павлова Марселина Иннокентьевнае — Түнхэнэй аймагай Тоорын дунда һургуулиин багша.

Пономарев Александр Ильичые Улаан-Үдын багшанарай 1-дэхи училищиин багша.

Степанова Ольга Павловнае — Улаан-Үдэ хотын үдэшын 1-дэхи дунда һургуулиин директор.

Халбаева Софья Борисовнае — Улаан-Үдэ хотын 1-дэхи интернат һургуулиин багша.

Халзанов Нима Гуруевичые — Яруунын аймагай Нарһатын дунда һургуулиин багша.

Цыренов Бальжинима Цыреновичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай Хүшүүн-Үзүүрэй дунда һургуулиин багша.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Батудаев Иван Александровичые — Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай ректор.

Башлеева Клара Леонтьевнае — Улаан-Үдын багшанарай 2-дохи училищиин багша.

Белоголов Иннокентий Андреевичые — Кабанскын дунда һургуулиин директор.

Гостева Галина Дмитриевнае — Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Хэжэнгын дунда һургуулиин багша.

Дашамолонова Гунсыма Дашипыловнае — Улаан-Үдын аймагай Гильбэрэй дунда һургуулиин багша.

Диденкова Александра Максимовнае — Улаан-Үдэ хотын 1-дэхи дунда һургуулиин багша.

Иванова Ольга Тимофеевнае — Зэдын аймагай Ториин дунда һургуулиин багша.

Калашникова Нонна Павловнае Улаан-Үдэ хотын «Колобок» гэжэ хүүгэдэй 3-дахи саадай хүмүүжүүлэгшэ.

Крючков Николай Ивановичые — КПСС-эй Түнхэнэй райкомой хоёрдохи секретарь.

Матвеева Евдокия Семеновнае — Хяагтын найман жэлэй һургуулиин директорэй орлогшо.

Найданов Доржо Чагдуровичые — Сэлэнгын аймагай Ноёхоной дунда һургуулиин директор.

Неверкеева Татьяна Иннокентьевнае — Прибайкалиин аймагай Горячинскын найман жэлэй һургуулиин директор.

Радиаев Рабдан Гармаевичые — КПСС-эй Яруунын райкомой хоёрдохи секретарь.

Разницына Клавдия Михайловнае — Бэшүүрэй аймагай Узко-Лугска эхин һургуулиин багша.

Сергеева Роза Ивановнае — Мухар-Шэбэрэй аймагай Ждановска эхин һургуулиин багша.

Скобцова Нина Ивановнае — Кабанскын аймагай Каменска дунда һургуулиин багша.

Соболев Альберт Алексеевичые — Баргажанай аймагай Баргажанай-Адагай дунда һургуулиин багша.

Судьин Петр Карповичые — Хойто Байгалай аймагай Нижне-Ангарска дунда һургуулиин багша.

Тугаринова Елена Николаевнае — Улаан-Үдэ хотын 35-дахи дунда һургуулиин багша.

Фалилеев Петр Абрамовичые — Мухар-Шэбэрэй аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо.

Цыбденова Долгор Хайдаповнае — Ахын аймагай Орлигой дунда һургуулиин багша.

Шабакова Анфисия Михайловнае — Түнхэнэй аймагай Шимкын найман жэлэй һургуулиин интернадай хүмүүжүүлэгшэ.

Шойдоков Бадма Шойдоковичые — Захааминай аймагай Санагын дунда һургуулиин багша.

Шойнжонов Баяндай Санжиевичые — Хориин аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагша.

Ямпилова Чимит Раднаевнае — Яруунын аймагай Мужыхын дунда һургуулиин багша.

«ШЭН ГАБЬЯАТА АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Варанд Мария Константиновнае — эдир технигүүдэй республиканска станциин кружогой хүтэлбэрилэгшэ.

Дружинина Зинаида Григорьевнае — Кабанскын аймагай Байгал-Хударын хүүгэдэй саадые даагша.

Казазаева Анна Мироновнае — Хориин аймагай Хасууртайн дунда һургуулиин багша.

Кисенкова Галина Федоровнае — Улаан-Үдэ хотын 41-дэхи дунда һургуулиин багша.

Лысая Анна Васильевнае — Загарайн аймагай арадай гэгээрэлэй таһагай методист.

Никорова Анна Данчиновнае — Улаан-Үдын багшанарай 1-дэхи училищиин багша.

Нимаева Янжима Сажиновнае — Баргажанай аймагай Хурамхаанай интернат һургуулиин хүмүүжүүлэгшэ.

Оленникова Валентина Захаровнае — Мухар-Шэбэрэй дунда һургуулиин багша.

Пашнина Геральда Павловнае — КПСС-эй Железнодорожно райкомой инструктор.

Санжиев Сергей Дашиевичые — Сэлэнгын аймагай Новоселенгинскын интернат һургуулиин директор.

Тесленко Зинаида Георгиевнае — Улаан-Үдэ хотын 12-дохи дунда һургуулиин багша.

Улымжиев Дашацырен Батуевичые — Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай доцент.

Шмакова Александра Филипповнае — Зэдын аймагай Петропавловкын хүүгэдэй 2-дохи саадай хүмүүжүүлэгшэ.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Александрович Лариса Анатольевнае — багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институдай методист.

Барсукова Людмила Ивановнае — Прибайкалиин аймагай Туркинска дунда һургуулиин багша.

Билдуева Мария Ефимовнае — Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй дунда һургуулиин багша.

Гатапов Цыбик-Доржые — Баунтын аймагай Цыпиканай дунда һургуулиин багша.

Демина Екатерина Игнатьевнае — Загарайн хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэ.

Лахарева Валентина Сергеевнае — Бэшүүрэй дунда һургуулиин багша.

Лупсанова Нина Бадмаевнае — Захааминай аймагай Цахирай найман жэлэй интернат һургуулиин багша.

Мангатаева Дарима Бадмаевнае — Хэжэнгын аймагай Хулкисөөнэй эхин һургуулиин багша.

Огнева Ольга Сергеевнае — Баргажанай дунда һургуулиин багша.

Плужникова Анна Семеновнае — Улаан-Үдэ хотын пионериүүдэй ба һурагшадай байшангай директор.

Попова Мария Иннокентьевнае — Хойто-Байгалай аймагай Байкальска дунда һургуулиин багша.

Сыщук Иван Яковлевичые — КПСС-эй Улаан-Үдын райкомой секретарь.

Фомина Надежда Михайловнае — Улаан-Үдын аймагай Десятниковска найман жэлэй һургуулиин багша.

Халтаева Антонина Константиновнае — Бэшүүрэй аймагай Шэбэртын дунда һургуулиин багша.

Хаткеева Мария Михайловнае — Улаан-Үдэ хотын 20-дохи дунда һургуулиин багша.

Цыренжапова Мария Раднаевнае — Хяагтын аймагай Октябрьска эхин һургуулиин багша.

Чернова Анна Ивановнае — Яруунын аймагай Гүндын дунда һургуулиин багша.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. ПОДГОРНЫЙ.**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **М. ГЕОРГАДЗЕ.**

Москва, Кремль.
1971 оной июлиин 20.

АЖАЛАЙ АМТА ТАНИБАЛ...

Үхибүүдтэ ажалай амта танюулха, тэдэниие хүдэлмэришэ бэрхээр һургаха гэһэн тон харюусалгатай зорилго бэелүүлхэ хэрэгтэ һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд ехэхэн үүргэ бэелүүлдэг гээшэ.

Мүнөө жэл манай Толтойн дунда һургуулиин дэргэдэ 6—9 классуудай үхибүүдһээ бүридэһэн, һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд байгуулагдаа юм. Эдэнэр интернат соо байрладаг, түрэл колхозойнгоо хоол хүнэһэн дээрэ байдаг юм. Июниин 1-һээ эхилжэ, 20 тонно набшаһата тэжээл бэлэдхэһэн, 2,5 гектар дээрэ мантир һуулгаһан. Мүнөө үедэ бүхы дээрээ 8,5 гектар тарилгын буртаг үбһэ сэбэрлэжэ үгэһэн байна. Гадна 15 гектар дээрэһээ 300 центнерһээ бага бэшэ куузику хуряажа абаад, түрэл колхоздоо тушааха юм.

Колхоз шударгы үхибүүдээ транспорт болон эдеэ хоолоор таһалдуулангүй хангана. Тэдэндэ ахалагша агроном В. Д. Хамагаев үдэр бүри туһаламжа үзүүлнэ.

Эндэ байһан үхибүүд ажаллахаһаа гадна, болбосон зохидоор амарнад, горнын абяан доро үглөөгүүр бодожо, багша Т. Дылыковагай хүтэлбэри доро зарядка үнгэргөөд, үглөөнэйнгөө хоол баридаг, үдэртөө ямар хүдэлмэри хэхэ тухайдаа хөөрэлдэдэг. Тиигээд дүрбэн часай турша соо хүдэлөөд, байрадаа ерэжэ хоёр час амардаг, шэнэ газетэ, журнал уншадаг. Удаань поли дээрээ хоёр час хүдэлөөд политинформаци шагнадаг. Энээниие политинформатор Д. Шаракшанова, бригадын староста С-Д. Андыкова, комсомолой эхин организациин секретарь О. Хусаева, ханын һониной редколлегиин гэшүүд О. Тулаева, В. Бирбаева, Д. Лыгденова гэгшэд яһала һонирхолтойгоор үнгэргэдэг юм. Тэрэшэлэн библиотекарь Т. Замбалова, санитар Д. Прушелова, завхоз Л. Шаракшанова уялгаяа эрхимээр дүүргэнэд.

Баһа тогоошон В. А. Амханова эдеэ хоол амтатай һайнаар бэлдэжэ, үхибүүдые баярлуулдаг. Мүн хүмүүжүүлэгшэ А. Д. Самбаровые магтамаар.

Эндэхи улаан буландаа үдэр бүри шэнэ газетэ, журнал абадаг, уншадаг, радиоприёмник, магнитофон табидаг, баян дээрэ наададаг.

Иимэ байхада, үхибүүд урмашангүй яахаб!

Бригадын гэшүүд И. Хоборкова, Д. Арименова (6-дахи класс), О. Торгобоева, В. Таряшинова (8-дахи класс), Л. Сороковикова, С. Ошорова, О. Бадмаева, Д. Пархаева, С. Бодеева, Б. Молонтоева (9-дэхи класс) гэгшэд бусад нүхэдтөө жэшээ харуулан хүдэлнэд.

Тиин үхибүүдтэ эртээнһээ мэргэжэлыень танюулха талаар колхозой партийна, профсоюзай организаци, һургуулиин дирекци ехэ оролдолго гаргана. Арбаад үхибүүд малшан-механизатор гү, али электромонтероор хүдэлхэ эрхэ олоһон тухайдаа үнэмшэлгэ абаһанай һүүлээр энэл урид танюулагдаһан мэргэжэлээрээ дээдэ һургуулинуудта орожо, амжалтатайгаар һуралсажа байдаг юм.

1970—71 оной һуралсалай жэлдэ 20 гаран һурагшад трактористын гү, али машинистын үнэмшэлгэ абанхай. Табяад үхибүүд ВЛКСМ-эй обкомой, Гэгээрэлэй министерствын грамотануудта хүртэнхэй.

Ажалай амта таниһан үхибүүд урматай, хүхюутэйнүүд лэ!

Б. БИРБАЕВ,
Толтойн дунда һургуулиин үйлэдбэриин бригадын бригадир.

Түнхэн.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: һурагшад ажалдаа, мүн амархынгаа үедэ.
АВТОРАЙ фото.

Социалис оронуудта

Венгри

БУДАПЕШТ. Венгер-совет хани барисаанай бүлгэмэй хамтын гэшүүн боложо орохын түлөө арадай Венгриин ажалшадай хүдэлөөн Советскэ Союзда венгер арадай үнэн зүрхэнэй гүнзэгы ехэ хани барисаанай мэдэрэлтэй байһые гайхамшагаар харуулна. Энэ хүдэлөөе Диошдьерскэ Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай ажалшад үүсхэһэн байна. Венгриие Совет Армиин сүлөөлһөөр 26 жэлэй ойн гүйсэхын урдахануур тэдэнэр бүлгэмэй хамтын гэшүүн болохые хүсэжэ байһан тухайгаа мэдүүлээ һэн.

Венгер-совет хани барисаанай бүлгэмэй Будапештдэхи правлениин нэрэ дээрэ ороной предприятинуудай, эмхи зургаануудай, хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудай, гүрэнэй ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэдһөө үдэр бүхэндэ бэшэгүүд ороно. Совет ба венгер арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаа саашадань бэхижүүлгэдэ эгээн лэ эдэбхитэйгээр хабаадахые ехээр хүсэжэ байһанаа ВНР-эй ажалшад эдэ бэшэгүүд соогоо элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Польшо

ВАРШАВА. Польшын «Июльский манифест» гэжэ худалдаа наймаанай судна морягуудай аяар холын Японо түрүүшын рейсдэ гараад, түрэл портдоо бусажа ерэхэдэнь тэдэндэ аятай һонин дуулгагдаа. Польшын судна бүтээгшэдэй бариһан 55 мянган тонно ашаа даадаг томо судна командада социалис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоһон байгаа.

Суднын морягууд тэрэниие ашаглаха бүхы онол арганууды шудалаа. Наринаар, графигай ёһоор хүдэлмэринь хэгдэдэг. Мүнгэ зөөри ехээр алмагдаа. Тобшоор хэлэхэдэ, «Июльский манифест» гэжэ суднын команда арадай Польшын түрүү коллективүүдэй дунда хүндэтэ һуури эзэлхэ ёһоорол эзэлээ.

* * *

ВАРШАВА. Польшын шахтернууд жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 900 мянган тонно шулуун нүүрһэ үгэхэ гэжэ найдуулһан найдуулгануудаа лабтайгаар дүүргэжэ байнхай. Тэдэнэр һараһаа һарада бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Июлиин даалгабариие үлүүлэн дүүргэһэн тухайгаа горнягууд эдэ үдэрнүүдтэ элидхээ. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур 60 мянга үлүүтэй тонно шулуун нүүрһэ малтаад байна. Жэлэй эхинһээ хойшо бүхы дээрэнь орон 680 мянга шахуу тонно нүүрһэ нэмэжэ абаа. Польшын шахтернууд абаһан уялгаяа 75 процент дүүргээд байна.

Болгари

СОФИ. «Марица-Восток» гэжэ энергетическэ барилгануудай электростанцинуудай коллективүүд энэ жэлэй долоон һарын турша соо түсэбһөө гадуур 161 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэ үгөө, эндэхи шахтернууд даалгабариһаа гадуур 70 мянган тонно нүүрһэ малтаһан байна.

Электростанцинууд болон хэдэн нүүрһэнэй шахтануудһаа бүридэдэг «Марица-Восток» гэжэ энергетическэ барилгануудые Болгарида Эхэ ороноймнай энергетическэ зүрхэн толо то гэжэ нэрлэдэг. Эндэхи шахтёрнууд ороной абадаг бүхы нүүрһэнэй хахадыень, электростанцинууд — электрын элшэ хүсэнэй — 30 процентые үгэдэг юм. Совет мэргэжэлтэдтэй аха дүүгэй холбоо барисаатайгаар бодхогдоһон түс энергетическэ бааза мүнөө үргэдхэгдэжэ байнхай.

ГДР

БЕРЛИН. Судна бүтээлгын промышленностьда хэрэглэгдэхэ гал-да тэсэмгэй пластмасс бии болгохын тулада Германиин Демократическа Республикын эрдэмтэд, инженер, технигүүд ба хүдэлмэришэд мүнөө үедэ эдэбхитэйгээр ажаллажа байнхай.

Ойрын жэлнүүдтэ пластмасс, хамагай түрүүндэ, түхеэрэлгэнүүдэй шухала хубинуудые, ханын хушалтануудые, тэрэшэлэн корабльнуудай трубопроводуудые бүтээлгэдэ үргэнөөр хэрэглэгдэхээр хараалагдана.

«Зеевиртшафт» гэжэ һара бүриин журналай мэдээнэй ёһоор ГДР-тэ судна бүтээлгэдэ пластмасс хэрэглэлгээр республикын гол портовой город болгошо Ростогдохи «Нептун-верфт» гэжэ судоверфиин коллектив баян дүй дүршэлтэй болонхой.

Гэр байрые доторһоонь гоёолгодо шэл утаһаар бэхэдхэгдэһэн полиэфирнэ дабирхайнуудые Ростогой мэргэжэлтэд мүнөө үедэ амжалтатайгаар хэрэглэдэг юм.

Куба

ГАВАНА. Кубада шэнэ общество байгуулгада революциие хамгаалха комитедүүд — 3,2 миллион хүниие нэгэдүүлдэг орон доторхи эгээн лэ ехэ ниитын организаци шухала үүргэ дүүргэдэг.

Революциин туйлалтануудые хамгаалха гол үүргэеэ дүүргэхэтээ хамта, комитедүүд ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, ажалай нормонуудые дүүргэхын, үйлэдбэриин журам наринаар сахихын, хүн зоной болбосорол ба эрдэм дээшэлүүлхын түлөө, оронииe хүгжөөхэ ажахын түсэбүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Имагтал нёдондо жэлэй июльһээ хойшо мүнөө хүрэтэр комитедүүдэй гэшүүдэй оролдолгын ашаар 34.400 байрын гэр, 2.700 һургуулиин байшан заһабарилагдаа.

Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал усадхаха кампанида, городуудта шэнэдхэлгэдэ, хүдөө ажахын хүдэлмэридэ, ниитын спорт хүгжөөлгэдэ революциие хамгаалха комитедүүд ехэ туһа нэмэри оруулалсана.

* * *

ГАВАНА. Кубын Матансас провинциин барилгашад али бүхы талааараа аятай зохид 170 гаран байрын гэр июлиин 26-най — Национальна восстаниин һайндэрэй урдахануур ашаглалгада үгөө. Нилээд олон гэрынь хүдөөгэй районуудта баригдаа. Барилга түргэнөөр хэхэ хэрэгтэ юун туһалнаб гэхэдэ, 1971 оной түрүүшын хахадта орон дотор блогууд болон панельнүүдые бүтээлгэ хоёр шахуу дахин нэмэһэн байна.

Бүхы Куба дотор элдэб мэргэжэлэй һайн дуратанһаа байгуулагдаһан бригаданууд барилгашадта ехэ туһаламжа үзүүлдэг. Тэдэнэр хүдэлмэри ба һуралсалһаа сүлөөтэй сагтаа байрын гэрнүүдые, һургуулинуудые, больницануудые, магазинуудые баридаг юм. Тэдэнэр имагтал машинанууд болон барилгын материалнуудые гүрэнһөө абадаг. Ажалшадай байдал һайжаруулха тухай парти, правительствын анхарал оролдолгодо арад зон үүсхэл эдэбхи гаргажа харюусана.

Сантьяго-де-Куба городой барилгашад — һайн дуратан һүүлэй үедэ 700 мянга шахуу часай турша соо һайн дураараа хүдэлөө. Энэ үе соо тэдэнэр 13.000 шахуу гэр байра заһабарилаа. Хүн зоноо мүнөөнэй аятай зохид гэр байрануудаар түргэнөөр хангаха зорилгые залуу республика амжалтатайгаар шиидхэнэ.
(ТАСС).

ХИЛЫН саанаһаа — РАДИО ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ

Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн соведэй мэдүүлгэ

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Ядерна зэбсэг хүсэдөөр хорихо ябадалда туһалхын, ядерна зэбсэгэй али бүхы туршалгануудые, тэдэниие бүтээжэ бэлдэхэ ябадал болюулхын, имэ зэбсэг хүсэдөөр усадхахын тулада ядерна зэбсэгтэй гүрэнүүдэй конференци зохёолхо тухай үүсхэлые бүхы дэлхэйн арадууд ехээр дэмжэнэ. Иимэ конференци буу зэбсэг яаралтайгаар түхеэрэлгые болюулжа, сэрэгэй гаргашануудые бага болгожо шадаха байгаа. Энээн тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Хиросима ба Нагасаки дээрэ атомна бомбын хаягдаһан гэмтэ ябуулгаһаа хойшо 26 жэлэй гүйсэхэдэ энэ мэдүүлгэнь толилогдоһон.

Буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряагаад байгаа һаа, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулгада, гүрэнүүдэй хоорондоо бүри ехээр этигэлсэдэг болохо хэрэгтэ туһалха һэн гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Ядерна зэбсэгэй нөөсэнүүдые хүсэдөөр усадхахын түлөө, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряахын тула бүхэдэлхэйн шэнэ кампани үнгэргэхые Бүхэдэлхэйн Совет уряалба.

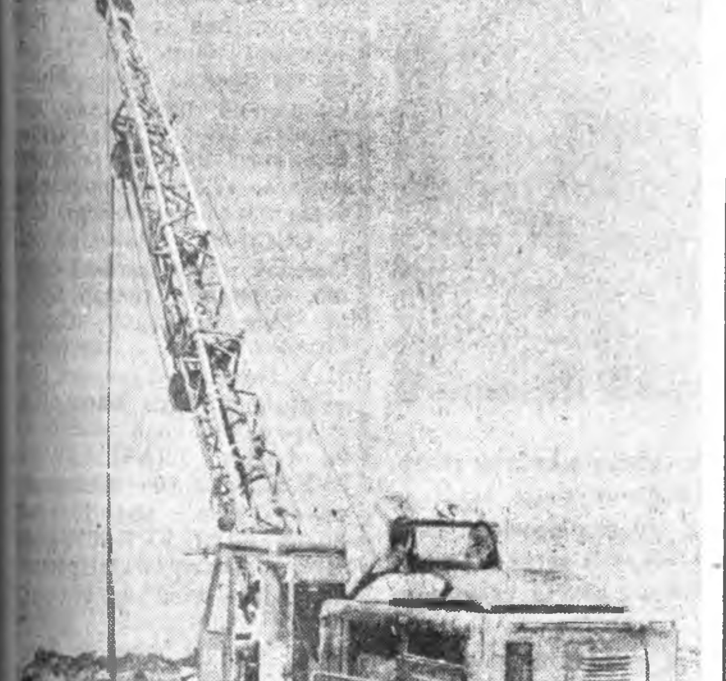

Ирагай экономикын хүгжэлтэдэ Советскэ Союзай оруулһан хуби ехэ. Илангаяа нефтиин промышленностиин хүгжэлтэдэ ехэ туһаламжа хүргэжэ байна.

Зураг дээрэ: СССР-эй ба Ирагай мэргэжэлтэд Хойто Румейлын нефть ашаглаха бэлэд хэлэй хүдэлмэри хэжэ байна.

АДН—ТАСС-ай фото.

Зүүн Пакистанһаа 7 миллион үлүүтэй хүн Инди руу урилан ороо

ДЕЛИ. (ТАСС). Зүүн Пакистанһаа нютагаа урилан Индиин газар дээрэ орогшодой тоо 7 миллион 100 мянга гаран хүн мүнөө болоод байнхай.

Нютагаа урилагшадта туһаламжа үзүүлхын тулада Индиин 1971—1972 онуудай бюджедээр һомологдоһон 6 миллион рупиһаа гадна, үшөө 2 миллиард рупи нютагаа урилагшадые тэдхэхын тулада нэмэжэ үгэхыень Индиин правительство парламентые гуйгаа.

Хиросима уряална

ТОКИО. ТАСС-ай корр. Ю. Вдовин иигэжэ дамжуулна:

Американ атомна бомбын тэһэрхэдэ 26 жэлэй урда тээ энэ городто усалтан наһа барагшадай дурасхаалые Хиросима августын 6-да минутын турша соо абяа аниргүй боложо ёһолоо. Энэ үдэр Хиросима дээрэ бомбын тэһэрхэдэ наратай халуун үдэр байгаа һэн. Харин мүнөө город дээгүүр бороогой ехээр орожо, һалхи шуурганай боложо байгаашье һаань, Хиросимын Эб найрамдалай парк соо ороной элдэб нютагуудһаа ерэһэн 15 мянга гаран хүн суглараа. Японой премьер-министр энэ ёһололдо анха түрүүн хабаадаһан байна.

Энэ һүртэ зэбсэгэй тэһэрхэдэ усалтан наһа барагшадые сугларагшад абяа аниргүй зогсожо, һанан дурдаа. Иимэ һүртэ муухай зэбсэг хорихо тухай бүхы хүн түрэлтэн эрилтэ хэнэ.

Городой мэр Ямада 1,745 хүнэй нэрые наһа барагшадай списогтэ нэмэжэ бэшээ. Тиигэжэ тэрэ списогтэ хамта дээрээ 78.086 хүнэй нэрэ бэшэгдэбэ. 1945 оной августын 6-да наһа барагшадай тоо үшөөл хүсэдөөр тодорхойлогдоогүй юм. Атомна бомбын тэһэрхэдэ гансал лэ Хиросимада 240 мянган хүн усалтан наһа бараа гэжэ багсаагдана. Августын 9-дэ Нагасаки город дээрэ атомна бомбын тэһэрхэдэ, 300 мянга гаран хүн усалтаһан байха юм. Американ сэрэгэйхидэй 26 жэлэй урда тээ хэһэн гэмтэ ябадалһаа уламжалан, мүнөөшье хүнүүд үхэжэл байһаар. Гансахан лэ нёдондо жэлдэ Хиросима городой госпитальдо атомна бомбын тэһэрхэдэ хорлогдоһон 33 хүн наһа бараһан байха юм.

Манай городто 26 жэлэй урда тээ наһа барагшадые мүнөө бидэнэрэй дурдажа байхада, Вьетнамда дайн байлдаан үшөөл үргэлжэлүүлэгдэжэ байна гээд Хиросимын мэр Ямадын уншаһан «Эб найрамдалай декларации» соо хэлэгдэнэ. Дайн хадаа гэмтэ ябадал болоно. Тэрэниие хүн түрэлтэн зүбтүүлжэ шадахагүй. Атомна зэбсэг усадхахые, дайнһаа арсахые Хиросима уряална. Дайн байлдаанай боложо шадахаар бэшэ гурим дэлхэй дээрэ бидэнэр тогтоохо ёһотойбди. гээд тэрэ хэлээ.

Эб найрамдалые Японой хүсэдэг байһан тухай усалтан наһа барагшадай дурасхаалда зорюулагдаһан ёһолол дээрэ премьер-министр Сато мүн лэ үгэ хэлэһэн байна.

Ядерна зэбсэгтэ эсэргүүсэн эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй конференцинүүд Японодо эдэ үдэрнүүдтэ боложо байнхай. Атомна ба водородно зэбсэг хүсэдөөр хорихо, Индохитадай арадуудта эсэргүү ээрхэг түримхэй дайн байлдаае дары түргэнөөр болюулха, энэ районһоо американ сэрэгүүдые гаргаха, Окинавые Японодо бусааха, тэндэхи американ сэрэгэй баазануудые ба атомна зэбсэгүүдые гаргаха эрилтэ хэһэн байна.

КОММУНИСТЫЕ ХҮДӨӨЛҮҮЛГЭ

РИМ. (ТАСС). Газар эзэмдэгшэ-фашистын алаһан профсоюзна хүдэлөөнэй эдэбхитэн Эрнесто Каттани гэгшые хүдөөлүүлгэ Кампогалльяно гэжэ һууринда (Моденэ шадар) болобо. Бүхы Итали сооһоо эндэ ерэһэн хэдэн мянган хүн хүдөөлүүлгэдэ хабаадалсаа. Харата муухайгаар хэгдэһэн алалгада буруушаалгын тэмдэг болгон Моденскэ провинциин ажалшад бүгэдэ ниитын забастовко хээ. Гэм хэгшэ арестовалагдаа, харата сэдьхэлээр зорюута алаа гэһэн гэмнэлгэ тэрээндэ хэгдэнэ.

Ольстерто тулалдаан болобо

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиин сэрэгүүдтэй хүн зоной үдэр бүхэндэ тулалдадаг Хойто Ирландиин городуудай үйлсэнүүдтэ июлиин 5-най һүни дахяад бомбонууд тэһэрээ, буунууд һүрөө.

Белфастда буудалдаанай болохо үедэ Англиин солдат шархатаа. Белфастда, Лондондерридэ бомбонуудай тэһэрхэдэ, байшангууд гэмтээгдээ.

ШЭНЭ СЭРЭГҮҮД ЭЛЬГЭЭГДЭХЭНЬ

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиин премьер-министр Хит гэгшын дэргэдэ нюуса зүблөөнэй августын 5-да болоходо, шэнэ сэрэгүүдые Ольстер эльгээхэ гэжэ Англиин правительство шиидхээ.

САЛЬВАДОР АЛЬЕНДЕ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ ХЭБЭ

САНТЬЯГО. (ТАСС). Чилиин президент Сальвадор Альенде һара бүриин пресс-конференциин эндэ болоходо үгэ хэлэжэ, ороной байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлээ. Тон томо буржуазна христьянско-демократическа партиин можо боложо хубаарһантай, радикальна партиин ба арадай нэгэдэмэл ябуулгын хүдэлөөнэй (МАПУ) зарим бүлэг гэшүүдэй партинуудһаа гараһантай холбоотой асуудалнуудта президент дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ. Эдэ партинууд арадай нэгэдэлдэ ородог байһан юм. Политическэ хүсэнүүдэй шэнээр хубааралга засагаа гартаа барижа байһан арадай нэгэдэлэй байдалда оройдоошье нүлөө үзүүлхэгүй. Юуб гэхэдэ, радикальна партиһаа ба МАПУ-һаа гараһан гэшүүд арадай нэгэдэлдэ үнэн сэхэ байхабди, тэрэнэй правительствые дэмжэхэбди гэжэ мэдүүлһэн байна гээд президент онсолон тэмдэглээ.

Урдань зонхилхы парти байһан христианско-демократическа партиһаа таһаран гараад «зүүнэй үзэл баримталдаг христианска хүдэлөөе» байгуулһан зүүнэй үзэл баримталдаг христианска хүсэтэ хүдэлөөнэй бии болоһон баримтын ехэ удха шанартай байһые Альенде тэмдэглээ. Энэ хадаа Чилидэхи политическэ байдалай хүгжэхэ шэнэ хараа зам нээжэ үгэнэ гээд президент хэлэһэн байна. Бүри олон чилиинхид орон дотор үндэһэн ехэ шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ шухала гэжэ тоолодог. Зүүнэй үзэл баримталдаг христианууд мүн лэ иимэ хараа бодол баримталдаг, захиргаанда ямар нэгэн тушаал дааха эрилтэ хэдэггүй юм. Правительствые дэмжэхын тулада заатал һаа тэрээндэ орохо хэрэгтэй бэшэ юм гээд тэдэнэр мэдүүлдэг.

Гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ ажалшадай олоороо хабаадалсахань шухала гээд Сальвадор Альенде хэлээ. Ороной түбэй провинцинуудта газарай хүдэлһэнһөө уламжалан, бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоод байһан үедэ гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ ажалшадай хабаадалсахань илангаяа шухала болоно. Чилиин арадта бэлэг болгон гэр барилгын комбинадые үгэһэн Советскэ Союзда баясхалан хүргөө.

Эквадор болон Колумбида аяншалхаяа байһанайнь удха шанар тухай журналистнуудай табиһан асуудалда Сальвадор Альенде иигэжэ харюусаа. Аяншалга ехэ удха шанартай, ондо ондоо политическэ үзэл бодол баримталдаг Латиин Америкын гүрэнүүдые толгойлогшонор хоорондоо хөөрэлдөн хэхэ байна бшуу.

ГАБЬЯАТАЙШУУЛАЙ НЭГЭН

Ленинэй орденто Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой капитальна барилгын таһагта үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхаһан түрүүшүүл олон юм. Барилга дээрэ 34 жэлэй туршада хүдэлһэн Анна Полякова тэдэнэй нэгэн болоно. Заводойнгоо хүдэлмэришэдтэ гоё һайхан гэрнүүдые барилсадаг Анна Петровнае танихa, мэдэхэгүй хүдэлмэришэн заводто үсөөн юм. Мүнөө нүхэр Полякова барилгынгаа таһагай шэрдэгшэд, штукатурщигуудай мастераар хүдэлнэ.

Мастераар хүдэлжэ эхилһэн сагһаамни хойшо олохон жэл үнгэрбэ. Үнгэрһэн энэ үе соо хэды олон шэнэ гэрнүүдые барилсажа, хүдэлмэришэдтөө бэлэглээ гээшэбибди. Тоололжо барахаар бэшэ. Тиихэдэ һэльбэн заһагдаһан гэрнүүд хэды бэ... — гэжэ нүхэр Полякова хөөрөө һэн.

Зүгөөр нүхэр Полякова гансахан ажалаа хараад ябадаг бэшэ, олоной аша туһада ходо оролдожо ябадаг, урагшаа һанаатай эхэнэр юм. Һүүлэй үедэ А. П. Поляковагай дурадхаһан урлан нарижуулга үйлэдбэридэ олоор нэбтэрүүлэгдээ. ЛВРЗ-гэй капитальна барилгын таһагай барилгашадай ашаглалгада үгэһэн гэр байранууд гүрэнэй комиссиин зүгһөө «һайн», «эрхим һайн» гэһэн сэгнэлтэ абадаг болонхой.

Нүхэр Поляковагай барилга дээрэ удаан саг соо хүдэлһэнэйнь, үйлэдбэридэ шэнэ онол арга олоор хэрэглэһэнэйнь түлөө заводой дирекци, партком, завком тэрэниие һарынь салингаар һаяхан шагнаба.

В. БРАГИНА.

ШАЛГАЛТАДА ШАЛГАРНА

Репортаж

Үдэрэй 3 часта 28-дахи аудитори соо абяа шэмээгүй—шалгалта ябажа байба. Буряад хэлэ ба литератураар асуудалнууд табигдана. Һүүлээрнь тоб гэһэн харюу дары дуулдаадхина. Зарим нэгэн халирхайдана, эндэ тэндэшье дуугаран һууна. Тээ тэндэ, столой саана бэлдэжэ һуугаашадые шэртэн харахада, ехэтэ бодолгото болоһон янзатай. Нэгэ басаган ручкаяа шангаар хазасагаана, юумэ һанажа ядаһан янзатай. Хара костюмтай, буржагаршаг үһэтэй хүбүүн юундэшьеб тархяа бүтүү эльбэнэ. Тэрэнэй урдахи столдо һууһан басаган гуурһанай түргые харуулһандал, сагаан саарһанда зурагар зурагар тэмдэгүүдые үлөөнэ.

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда буряад хэлэ ба литератураар шалгалта эрдэмэй кандидадууд Ц. Ц. Цыдыпов, Э. Р. Раднаев болон тус предмедээр үнинэй багша Ж. Ш. Будаева гэгшэдтэ найдагдаһан байба. Үндэһэн буряад хэлэ ба литература шудалхын түлөө институтда орохоёо сугларһан зуугаад хүнүүдэй 25-ень шэлэжэ абаха гэһэн харюусалгатай зорилго тэдэнэрэй урда табигдаһан байгаа бшуу. Харин шалгалта хүлеэжэ байһан үхибүүд соохоо түрэл литература болон хэлэ бэшэгээ һайн мэдэхэ хүнүүдэйнь булижа гарахань, шалгархань дамжаггүй.

Буряад хэлээр комиссиин түрүүлэгшэ Ц. Ц. Цыдыпов шалгалтын дүн хамта дээрээ нюруу гээшэ гэжэ хэлэнэ. Бэшэлгээр нэгэ хэды хүн бираагүй ха. Харин мүнөө боложо байһан сээжын шалгалтада һонирхон шагнамаар харюу яһала олон дуулдаба гэжэ тэрэ саашань тэмдэглэнэ.

Дунда һургуули дүүргэһэн залуушуул буряад литературааргаа яһала һонирходог, тэрэнние хужарлан уншадагаа харуулаа. Совет буряад литературын үндэһэ һуури табигшадай зохёолнууд болон шүлэгүүдээр залуушуул тон һонирходог, сээжээршье һайн мэдэхэ байна гэжэ тэмдэглэмээр. «Һурагшад Санданов Батожапова хоёр ехэ һайнаар харюусаа. Билет соо байһан 3 асуудалда жэншэдгүй харюу үгөө гээшэ» гэжэ нүхэр Цыдыпов урмашана. Батожаповагай харюусаһанай һүүлээр С. Цыванова асуудалнуудта харюусахаар столдо һууба. Набтархан аад, сулахан бэетэй энэ басаган тогтон торонгүй харюусажа оробо. Багшанар ехэл анхаралтайгаар шагнана. Аттестат соонь байһан сэгнэлтэнүүдээр һонирхобоб. Буряад хэлээр 4-5 гэһэн сэгнэлтэнүүд байба. Номдоо бэрхэл басаган байба хаш гэжэ һанагдаадхиба. Тиимэ даа. Билет соо байһан бүхы асуудалнуудтаа гүнзэгы, удха түгэлдэр харюу үгэнэ. Нэмэлтэ асуудал һураншьегүй, багшанар тэрээндэ газаашаа гарахыень дурадхана. Хаанахи һургуулиин шаби юм ааб гэжэ һонирхоходомнай, Хэжэнгын аймагай Дээдэ-Худанай һургуули 1969 ондо дүүргэһэн Сэсэгма Цыванова болобо. Түрэл колхоздоо үлэжэ хүдэлхэ тухай Ноёхоной дунда һургуулиин үүсхэлые Сэсэгмагай класс дэмжэжэ, совхоздоо үлэһэн намтартай. Түрүүн совхоздо хүдэлжэ байтарнь, ВЛКСМ-эй райком тэрээндэ һургуулидаа вожатаар хүдэлхыень дурадхаһан байгаа. Тиин Сэсэгма жэл үлүүтэй саг соо өөрынгөө һургуулида ахалагша пионервожатаар хүдэлмэрилөө. Литературада заахаһаа хойшо дурлаа хаш. Сэсэгмагай баабайнь — Шагдаржаб Цыванович өөрөө ном, газетэ уншаха ехэ дуратай хүн. Аймагайнгаа болон республикыншье газетэнүүдтэ статьяшье бэшэхээ ядадаггүй. «Хэжэнгын гол» газетын эдэбхитэй штатнабэшэ корреспондентнүүдэй нэгэн байха. Тиимэһээ басаганай уншааша байһаниинь гайхалтайшье бэшэ ха.

— Буряад хэлэнэймнай багша Цыбикмит Доржиевна Ванчикова түрэлхи хэлэндэмнай маанадые илангаяа дурлуулжа шадаа гэжэ һанадагбди,—гээд Сэсэгма хөөрэбэ.—Зохёохы хүдэлмэри тэрэ ходо хүүлэгшэ һэн. Бэшэхын хажуугаар зохёохош, тэрэнээ дары

сээжээр уран гоёор хөөрэхэш. Буряад хэлэнэйнгээ хэшээлнүүдтэ ехэ дуратайгша һэмди, —гээд хөөрөөгөө басаган түгэсхэнэ.

Сэсэгма Цыванова буряад арадай оньһон үгэнүүд тухай тон һонирхолтойгоор хөөрөө. Арба гаран оньһон үгэнүүдые хэлээ. Тэдэнэйнь нэгэн иимэ байгаа: «Ажалда атаржаха. хүдэлмэридэ хүдэржэхэ». Сэсэгма өөрөө хоёр жэлэй туршада хүдэлмэридэ хүдэржөөд, ажалда атаржаад ерээ бшуу. Харин мүнөө эндэ шалгалтада шалгаржа һууна ха юм даа.

В. ТОКТОХОЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: абаһан биледтээ харюу бэлдэжэ һууһан басагадай нэгэн.

БАЯРТАЙ УУЛЗАЛГА

Уржа үдэшэлэн Ленинэй орденто ЛВРЗ-гэй вагонно комбинадай хүдэлмэришэдтэ Украинын ССР-эй Ворошиловградай гүрэнэй хүгжэмтэ драмын театрай артистнууд айлшаар ерэхэнь гэһэн һураг суу дуулдажа, хүдэлмэришэд улаан булан соогоо багтажа ядатараа сугларба. Театрай режиссер Н. В. Коломеец театрайнгаа аяншалга тухай, Улаан-Үдын ажалшадта харуулхаар асарһан арба нэгэн зүжэг тухайгаа сугларагшадта богонёор хөөрэжэ үгэһэн байна.

— Танай хотын ажалшад угаа хүндэшэ зон гэжэ хэр угһаа хойшо һайн мэдэхэ болонхойбди. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай үедэ манай Ворошиловградай областьһоо танай Улаан-Үдэ хото хэдэн арбаад айл нүүлгэгдэжэ ерэһэн юм. Мүнөө тэдэнэр танай хотодо нютагжаһан байна. Энэшье зал соо манай нютагай хүдэлмэришэд һууна ёһотой. Таанадай хаанашье ябахадаа Эхэ оронойнгоо улам саашаа һалбаран бадархын түлөө улам эршэ зоригтойгоор ажаллахыетнай хүсэнэб, — гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Удаань артистнууд Г. Квитко-Основьяненко гэгшын «Шельменко Динщик» гэһэн зүжэгһөө 4-5 үйлэнүүдые харуулжа, заводой хүдэлмэришэдые баясуулба. Илангаяа артистнууд Ю. Марфесси, В. Торба, Ж. Мельниченко, В. Куркин, Л. Буржагина, Л. Железняк гэгшэд өөһэд өөһэдынгөө рольнуудые шадамар бэрхээр, уян хурсаар харуулжа, о[...]ной һайшаал, магтаалда хүртэ[...] Мүн эдэнэр М. Старицкиин «Ц[...]ганка Аза» гэжэ зүжэгһөө [...] хэһэгыень харуулһан байна.

Эдэ бүгэдэдэнь заводой хүдэл[...]мэришэд халуун баярые хүргэ[...] баглаа сэсэгүүдые барюулхада[...] хойшодоо манай Улаан-Үдэ а[...]шалжа байхыень хүсэбэ.

— Манай театрай артистнууд Улаан-Үдэ хотоһоо ябатараа та[...]най заводто хоёр удаа ерэ[...] концерт харуулха түсэбтэйбди, — гэжэ театрай партийна организациин секретарь Т. У. Момот [...]рюугай үгэ хэлэхэдээ мэдүүл[...] заводой хүдэлмэришэдые ул[...] ехээр баясуулба.

В. МИХАЙЛОВА.

НАЙМААШАДАЙ ҺАЙНДЭР

Һаяхан Бэшүүрэй аймагта худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр үнгэргэгдэбэ. Жэл бүри болодог заншалта һайндэртөө олооро ерээ. Ажалшадай дунда эдеэ хоолой зүйл, эд бараа наймаалха хахад жэлэй түсэб болзорһоо урид 101,6 процентээр дүүргэгдээ. Түсэбһөө гадуур аймагай ажалшадта 102,3 мянган түхэригэй эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд наймаалагдаа. Аймагай бүхы совхозрабкооп, сельпонууд болон бэлэдхэлэй конторо зургаа һарынгаа даабари мүн лэ үлүүлэн дүүргээ.

Һүүлэй 5 жэлэй туршада аймаг дотор 29 наймаашанай хүдэлхэ 12 магазин шэнээр баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Эдэ жэлнүүдэй туршада эд бараанай эрьесэ аймаг дотор 17120 мянган түхэригтэ хүрөө.

Хүн зоной эрилтэ хүсэдөөр хангадаг, ажалдаа түрүү онол арга хэрэглэдэг наймаашадай тоо үд[...] бүри олошорно. Жэшээнь, П. А[...]ева, С. Цыренжапова, Т. Панько[...]ва, П. Коноваленко болон бус[...] тушаа һайн һайхан юрөөлэй үг[...]нүүд эндэ хэлэгдээ. Дааһан ха[...]рюусалгатай ажалдаа оролдо[...] ехэтэйгээр хандажа, ажалшадай эрилтэ гүйсэд хангадаг түрүү[...]шүүлдэ үнэтэ бэлэгүүд, Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

Манай корр.

Ивалгын эдиршүүлэй амжалта

Һая боложо үнгэрһэн эдир аяншалагшадай республиканска XVIII слёт дээрэ бүхы һургуулинууд соохоо Ивалгын дунда һургуулиин «Поиск-71» отряд нэгэдэхи һуури эзэлээ һэн. Тэрээнһээ урид эдир аяншалагшадай аймагай слёт боложо, манай үхибүүд мүн лэ нэгэдэхи һуурида гараһан байгаа. Хизаар ороноо шэнжэлхэ талаар хүдэлмэри һайнаар ябуулһанай дүн энэ болоно бшуу.

Түрэл хизаарайнгаа байгаали шэнжэлдэг эдэбхитэдэй нэгэн — һургуулиин географиин багша Афанасий Александрович Гаськовой хүтэлбэри доро хизаар ороноо шэнжэлэгшэд «Эхэ оромни» гэжэ бүхэсоюзна аяншалгын зургаан маршрудаар, «Байгалай сахариг» гэһэн асуудалаар Байгал далай шэнжэлжэ гараһан байна. Бүхы классуудта Байгал далайн амитад болон ургамалнууд тухай һонин элидхэлнүүд хэгдэһэн, конференци үнгэргэгдэһэн юм. Хизаар ороноо шэнжэлэгшэдэй нэгэдэлэй гэшүүн Надя Богдановагай даадаг һургуулиин музейн ажал хүдэлмэри эршэтэй һайнаар ябана. Республикын һургуулинуудай музейнүүдэй дунда түрүү һуури эзэлһэн манай музей октябрь соо 10 жэлэйнгээ ой тэмдэглэхэнь.

Эдир аяншалагшадай XVIII слёт дээрэ манай һурагшад ба пионернүүдэй Гэгээрэлэй министерствын болон хүүгэдэй аяншалгын республиканска станциин нэгэдэхи шатын дүрбэн дипломоор шагнагдаһан байна.

Слёдой мүрысөөнүүд хүшэр байгаа. Богони болзор соо ой модотой газараар ехэ зай гаталан, шалгалтын 15 пункт олохо, элдэб хаалтануудые дабаха, майханаа түргэнөөр татажа гал носоохо, «шархатаһан хүниие» зөөхэ гэхэ мэтэ даабаритай байһан.

Танигдаагүй газарта шадамар бэрхээр юумэ олодогоороо Надя Богданова, Люда Кудрявцева, Митя Перевалов, Сема Нимаев гэгшэд шалгараа. Командын капитан геолог Коля Пешняев, гидролог Надя Пешняева, ботаник Валя Брыкова, зоолог Саша Ачитуев, метеоролог Надя Богданова гэгшэд слёдой даабарийе амжалтатай дүүргээ. Тиихэдэ юһэдэхи классай һурагша Валерий Музыков слёдто эрхим фото-зурагуудые буулгажа, түрүү һуури эзэлһэн байна.

Һуралсалай жэлэй турша соо эдир геологууд ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Ажалай Улаан Тугай орденто Буряадай геологическа управлени манай эдир геологуудые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаа һэн.

Республикын эдир шэнжэлэгшэдэй слёдто илажа, 1-дэхи һуури эзэлһэн Ивалгын дунда һургуулиин аяншалагшадай команда Калининска областиин Селигер мүрэнэй эрьедэ һаяар болохо эдир аяншалагшадай бүхэроссин слёдто ошобо. Манай аяншалагшадай бүлэгые географи ба физкультурын багша Н. В. Кузнецов хүтэлбэрилнэ.

В. БАЗАРОВ,
Ивалгын дунда һургуулиин багша.

«Зунай элдин сагта хизаар ороноороо аяншалхада ямар һонин бэ?»
Д. ДУГАРОВАЙ фото.

ДУРАТАЙГААР ХАБААДАДАГ

Август һарын 16-һаа 31 болотор «Амар сайн, һургуули!» гэһэн фестиваль һурагшадай дунда үнгэргэхэ хүдэлмэридэ бэлэдхэл манай кинотеатрай коллектив, ВЛКСМ-эй Октябрьска райкомой болон тус районой үхибүүдэй саадуудай хүдэлмэрилэгшэд ябуулжа эхилбэ. Тус фестиваль хэдыдэхи жэлээ эмхидхэгдэжэ байһан тула, заншалта хэмжээ ябуулга гэжэ манда тоологдодог болонхой юм. Жэлһээ жэлдэ олон үхибүүд (һургуулиингшье, саадайшье) эдэбхитэйгээр тэндэ хабаададаг. Түрүүшынхеэ һургуулида орохо үхибүүд фестиваляар илангаяа һ[...]нирходог.

Фестивальда дэмы үдэр [...]гэргэгдэнэ бэшэ. Тэрэ үедэ [...]бүүд һонирхолтой фильмүүдые [...]радаг, элдэб уулзалгада хаба[...]даг, хөөрэлдөө шагнадаг бай[...] Саадаархин тиихэдэ наада табин[...]шадабаряа ехэшүүлдээ харуу[...]даг. Зунай хэдэн һара соо һург[...]ляа һанаһан, мүн һургуул[...] орохоёо үнинэй хүсэһэн хүү[...] «Амар сайн, һургуули!» г[...] фестивальда тон дуратайгаар [...]баададаг юм.

А. ГАВРИЛОВА,
«Дружба» кинотеатрай директор.

ЗАХИГШАДАЙ АНХАРАЛДА

Политическэ болон уран һайханай номуудта захил абадаг манай магазинда шэнэ номууд оробо. Тэдэнэй дунда В. И. Ленинэй суглуулагдамал зохёолнуудай 1—3 ботинууд, КПСС-эй түүхэ (5 боти), совет драмтеатрай түүхэ (6 боти), һонирхогшодой физикэ (3 боти) бии. Тиихэдэ мэдээжэ зохёолшод Кожевников, Пантелеев, Леонов, Катаев гэгшэдэй зохёолнууд, Охлопковой «Ажабайдал: искусство соо...» гэһэн, мүн Бүхэдэлхэйн литературын библиотекэһээ «18-дахи зуун жэлэй орон прозо», А. Фадеевэй «Бута сохилго» ба «Залуу гварди» гэжэ номууд худалдаанда табигдаба.

П. БУДАЖАПОВА,
ажалшадһаа захил абадаг Улаан-Үдын магазиниие даагша.

ПРАВДА БУРЯТИ[...]

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Б[...] республика — барилгын тал[...] гэжэ түрүү бэшэг. «Республ[...] ажалай алхам» гэһэн гаршаг [...] информацинууд. Буряадай АС[...]эй Верховно Соведэй Президи[...] Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «[...] бодхоогшод» гэһэн В. Озер[...] фоторепортаж. «Һүнэй шанар[...] үдэр бүриин анхарал» [...] А. Хангаловагай статья. СССР[...] Верховно Соведэй Президи[...] Указ.

Гурбадахи хуудаһанда: «[...]хайта нуур» гэжэ К. Карныш[...] рассказ. Хилын саанаһаа аб[...] ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «А[...]стын найманай һүни» гэжэ А[...]эй статья. Шог ёгто мүрэ[...] Соносхолнууд.

«Хододоо сэлмэг байг лэ, тэнгэри».
Д. НИМАЕВАЙ фотоэтюд.

Олоной аша туһада

Цахир тосхоной участково больницын ута коридор соогуур сагаан халаадтай эхэнэрэй яаралтай ябахые ходо харахат. Энэмнай больницын ахамад врач Мария Елизаровна Спиридонова гээшэ.

Тэрэнэй ажал эртэ үглөөнһөө эхилээд, үдэшэ орой болотор үргэлжэлдэг. Тиихэдээ тэрэ гансал үбшэнтэдые эмнээд байдаг бэшэ, харин бусад олон асуудалнуудые шиидхэхэ ушартай болодог юм. Теэд больницые даагша байһан хадаа, элдэб асуудал шиидхэхэ баатай болодог ааб даа.

Тус больница гурбан колхозой, нэгэ совхозой ажалшадые хангадаг юм. Эдэ ажахынуудай холын гүүртэ, отаранuудаар больницын хүдэлмэрилэгшэд ябажа, малшадай элүүрые шалгадаг.

Жэшээнь, һаяшаг «Победа» колхозой механизаторнуудта, Харацайн совхозой малшадта айлшалжа туһалаа.

Нүхэр М. Е. Спиридоновагай үбшэнтэдтэ урин зөөлэнөөр, налгай дулаанаар хандахадань, ямаршье эм домһоо үлүүгээр нүлөөлдэг.

М. Е. Спиридонова больницынгаа байшан һэльбэн заһаха талаар ехэ юумэ хээ. Захил хэжэ, медицинын шэнэ түхеэрэлгэ асаруулжа табюулһан байна.

Б. ШОЁНОВ.

ШЭНЭ ҺУРГУУЛИ

Барай дабаа дабажа, Түгнын талада орохолоор, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхозой түб һууриин альган дээрэ байһандал харагдаадхидаг. Тус колхоздо һүүлэй жэлнүүдтэ шулуугаар бариһан гэрнүүд улам олошорһоор. Хоёр дабхар һургуулиин байшан хүрэ хүрэһөөр хүнэй анхарал татаад орхихо. Энэ хадаа дунда һургуулиин байшан гээшэ. 320 һууритай һаруул уужам һургуулида һуралсалай шэнэ жэлһээ эхилжэ, һурагшад номоо үзэжэ эхилхэнь. Мүноо классуудынь шэмэглэн гоёогдожо, партануудынь шэрдэгдэжэ байнхай.

Ц. ДОНДОКОВ.

Үзэсхэлэнтэ һайхан газар, гол горхонуудаар, нуурнуудаар Буряад оромнай баян даа! Тэдэнэй нэгэн— Галуута нуурай эрьедэ үдэшэлэндөө.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Сэнхир экран

МОСКВА ХАРУУЛ[...] 12.55 — дамжуулгын прогр[...]ма. 13.00 — эдиршүүлдэ [...]рюулагдаһан дамжуулга. 1[...] — мультфильм. 15.30 — [...]жэмтэ киоск. 16.00 — Ю[...] Сахалинай телестудиин пр[...]грамма. 17.00 — «Мүнөөдэр[...] Барилгашадай үдэр» гэһэн да[...]жуулга. 17.30 — барилгаша[...] зорюулагдаһан концерт. 1[...] — СССР-эй Министрнүү[...] Соведэй Түрүүлэгшын ор[...]шо, барилгын талаар СС[...]эй Министрнүүдэй Сове[...] Госкомитедэй түрүүл[...] И. Т. Новиковой хөөрөөн. 19[...] — орон доторхи һонин. 19[...] — уран һайханай телевизио[...]но фильм. **УЛААН-ҮДЭ Х[...]РУУЛНА:** 20.00— «Беспри[...]ница» гэһэн уран һайха[...] фильм. **МОСКВА ХАРУУЛ[...]** 21.25 — дамжуулгын програ[...]ма. 21.30 —хүгжэмтэ уулза[...] 22.05 — телезүжэг. 23.00 — орон доторхи һонин ба бус[...]

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

☆ Хүрбын болон Хориин совхозрабкоопуудай автолавкын жолоошод И. Кузьмин, Д. Цыренов гэгшэд аймагайнгаа бүхы үбһэшэд болон таряашадые тон шухала хэрэгсэлээр саг болзор соонь хангахын тула үдэр һүни илгаагүй, хура бороо гэнгүй хүдэлмэрилнэ.

Б. САМБУЕВ.

* * *

☆ Бүхэроссин «Знание» бүлгэмэй гэшүүн, Буряадай гүрэнэй Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай түүхын кафедрын доцент Ш. Б. Чимитдоржиев гүрэн хоорондын байдал тухай лекци Хэжэнгэ эрхидтэ һая уншаба.

Л. ГОМБОЕВ.

* * *

☆ Сэлэнгын зүгын совхозой түб Колобки һууринда Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда наһа бараһан 47 сэрэгшэдэй дурасхаалда зорюулагдаһан хүшөө һая бодхоогдобо.

Л. ШУНКОВА.

Үшөө дахин тэнсэлгэ

Ээлжээтэ хорин хоёрдохи наадаяа үнгэргэхөөр манай футболистнуудта айлшалжа ерэһэн Владивостогой «Луч» команда «Сэлэнгын» футболистнуудтай тэнсүү тооной наададаг гэжэ футболдо дуратайшуулда мэдээжэ юм. Зүгөөр манай «Сэлэнгэ» һүүлэй гурбан жэлэй туршада эдэнэртэйгээ наадахадаа, табан уулзалгадаа хоёр удаа шүүһэн, гурбандань тэнсэһэн байгаа. Энэшье хабар эдэнэрэйнгээ стадион дээрэ ошожо наадахадаа, 1:1 тоотойгсор тэнсээ һэн. Мүнөө «Луч» команда манай футболистнуудтал адли 30 очкотой. мүрысөөнэй таблицада арбадахи һуури эзэлжэ ябана. Тиихэдээ эдэнэр хабарһаа хойшо үнгэргэһэн наадануудтаа «Сэлэнгэ» командадал тон адляар—долоон командые шүүһэн, юһэнтэйнь тэнсэһэн, табан командадань шүүгдээ һэн. Мүнөөнэй наадануудта «Амурай» футболистнуудта 3:0, Шэтын командада 1:0 гэһэн тоотойгоор шүүгдээд ябана. Манай командын футболистнууд урдахи хоёр наадаяа өөрынгөө стадион дээрэ наадаашье һаа, нэгэ шүүгдэһэн, нүгөөдэтэйнь арай шамай тэнсэжэ, гансахан очко өөртөө бэшүүлээ һааб даа.

Уржа үдэшэлэн 7 часһаа эхилһэн наадан түлэг дундаа орожо, айлшадай, манайшье футболистнууд добтолго, хамгаалга хэлсэжэ оробо даа. Эндэ «Сэлэнгэ» командын футболистнууд абаһаар һайн добтолго хэжэ, айлшадай хамгаалагшадые мэгдэхээнэ. Илангаяа Максимов, Изюмцев, Калашников гэгшэд абаһан бүмбэгэеэ алдангүйгөөр урагшаа гарахадаа, стадиондо сугларагшадаа баясуулха юм. Нааданай эхилһээр арба нэгэдэхи минутын ябажа байхада, айлшадай вратарь Гонтарь гэгшэ түрүүшын бүмбэгэ воротаһаа гаргаха баатай болобо. Энэ бүмбэгэ манай командын гол добтологшо Юрий Самсонов эршэтэйхэнээр сохижо оруулһан байгаа. Энээнэй удаа улаан-үдынхид үшөө тоо нэмэхээр хэды дахин һайн добтолго эмхидхэнэ. Теэд яахаб? Айлшадай вратарь, СССР-эй спортын мастер А. Гонтарь гэгшэ хэдышье орёо хүндэ бүмбэгэ тодожо абаад лэ, гэдэргэнь талмай руу шэдэнэ. Эндэ манай Максимов Михнов хоёр хэдэн удаа углууһаашье, нүхэдэйнгөөшье дамжуулһан бүмбэгэ айлшадай ворота руу сохино. Бүмбэгэ орохо юм бэшэ даа.

Айлшадай добтологшод, хамгаалагшад баһал миин һуужа үгэхөөр бэшэ, «Сэлэнгэ» командын тала руу һайн һайн добтолгонуудые хэжэ, манай Чикачев, Аккуратов, Титов гэгшэдые тэбдэхээнэ. Нэгэ тиимэ һайн добтолгодо ороһон эдэнэр одоошье тоо нээбэ. Эндэ манай вратарь Титов өөрынгөө нангин уялгада хойрогоор хандажа, айлшадай добтологшо Синицинэй толгойгооро залаһан бүмбэгэ барижа шадангүй алдажархёо бшуу. Нааданай тоо 1:1.

Нааданай хоёрдохи хахадта «Сэлэнгын» футболистнууд нюдэ нюургүй гэхээр шанга шанга добтолгонуудые эмхидхэжэ, стадиондо сугларагшадаа баясуулна. Илангаяа Юрий Калашников, Николай Дорофеев, Юрий Изюмцев гэгшэд яһала һайн добтолго эмхидхэжэ ороходоо, айлшадайнгаа футболистнуудые тухашаруулна, мэгдэхээнэшье.

Тэнсүү тооной наадаһан хоёр командын футболистнууд дахин тоо нээжэ шадаагүй.

Удаадахи наадан манай стадион дээрэ августын 10-да үнгэргэгдэхэ. Айлшаар манайда Южно-Сахалинск хотын «Сахалин» команда ерэхэ болонхой. Наадан үдэшын 7 часһаа эхилхэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам редактора 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52 зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-38, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-01503. Заказ № 1025.